

Alueellisten syöpäyhdistysten vapaaehtoistoiminnan tuntosarvet

Paikallisosastotoiminta ja sen johtaminen Syöpäjärjestöissä nyt ja tulevaisuudessa

Marika Raitio

Opinnäytetyö

Lokakuu 2020

Terveys- ja hyvinvointialat

Sairaanhoitaja (ylempi AMK)

Sosiaali- ja terveysalan ylempi AMK tutkinto-ohjelma

Terveyden edistäminen

Tekijä(t) Raitio, Marika	Julkaisun laji Opinnäytetyö, ylempi AMK	Päivämäärä Lokakuu 2020
	Sivumäärä 47	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Alueellisten syöpäyhdistysten vapaaehtoistoiminnan tuntosarvet Paikallisosastotoiminta Syöpäjärjestöissä nyt ja tulevaisuudessa		
Tutkinto-ohjelma Sosiaali- ja terveystieteiden ylempi AMK tutkinto-ohjelma, terveyden edistäminen		
Työn ohjaaja(t) Irmeli Matilainen ja Sirpa Tuomi		
Toimeksiantaja(t) Suomen Syöpäyhdistys Ry		
Tiivistelmä <p>Suomen Syöpäyhdistykseen kuuluvilla alueellisilla syöpäyhdistyksillä on paljon erilaista vapaaehtoistoimintaa, joista yksi merkittävä muoto on paikallisosastotoiminta. Paikallisosastotoimintaa ylläpitävät vapaaehtoistoimijat. Alueellisia Syöpäyhdistyksiä Suomessa on 12 ja näistä kymmenessä on paikallisosastotoimintaa. Vapaaehtoistoimijoiden löytyminen ja heidän sitoutumisensa on merkittävässä roolissa paikallisosastotoiminnassa. Syöpäjärjestöissä on havaittu tarve kehittää paikallisosastoissa tehtävän vapaaehtoistoiminnan johtamista ja tukemista.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli edistää paikallisosastotoiminnan vapaaehtoisten johtamisen yhdenmukaistamista Syöpäjärjestöissä ja tavoitteena oli selvittää ja kuvata, millainen on syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminnan vapaaehtoisten johtamisen nykytilanne ja millaisilla keinoilla paikallisosastojen toimintaa ja johtamista voidaan kehittää. Aineisto kerättiin haastattelemalla 10 alueellisen syöpäyhdistyksen ammattihenkilöä, joiden työtehtäviin paikallisosastojen johtaminen kuuluu. Aineiston analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin ja teemoittelun avulla.</p> <p>Tutkimustulokset osoittivat, että Syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminnan tulevaisuus vaatii toiminnan kehittämistä ja muutoksia. Vapaaehtoistoiminnan johtamiseen toivottiin yhdenmukaistamista valtakunnallisesti. Tulokset osoittavat myös, että valtaosa paikallisosastotoimintaa johtavista ammattihenkilöistä kokee toiminnan olevan tärkeää myös jatkossa.</p> <p>Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Syöpäjärjestöjen paikallisosastotoiminnan kehittämisessä, esimerkiksi pop up-vapaaehtoisuuden kehittämisessä, uusien vapaaehtoisten rekrytoimisessa ja vapaaehtoistoiminnan rakenteiden kehittämisessä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Syöpäjärjestöt, vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoistoimija, vapaaehtoistoiminnan johtaminen, kolmas sektori		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Raitio, Marika	Type of publication Master's thesis	Date October 2020 Language of publication: Finnish
	Number of pages 47	Permission for web publication: x
Title of publication Voluntary Tentacles of Regional Cancer Associations Local departmental activities in Cancer organizations now and in the future		
Degree programme Master`s Degree Programme in Health Promotion		
Supervisor(s) Matilainen Irmeli and Tuomi Sirpa		
Assigned by Cancer society of Finland		
Abstract <p>Regional cancer associations, that are affiliated to the Finnish Cancer Society have a wide variety of voluntary activities. There are 12 regional cancer associations in Finland, and 10 of these have local department activities and volunteers and their commitment play an important role in these departments. Cancer organizations have identified a need to develop leadership and support for this voluntary work.</p> <p>The purpose of the study was to promote the consistency of volunteer management in local department organizations nationwide in the Cancer Society in the 2020s. Purpose on study was also to explore and describe the current state of volunteer management in cancer associations and ways to improve it in local departments.</p> <p>The data was collected by interviewing professionals from 10 regional cancer associations. The material was analyzed by inductive content analysis according to qualitative research. The results showed that the future of the local departmental activities of the Cancer Associations requires operational development and changes. Nationwide harmonization was sought in the management of volunteering. The results showed that the majority of professionals who leads local department activities felt that the activities will continue to be relevant.</p> <p>The results of the study can be utilized in the development of the activities of local departments of cancer organizations. For example Pop Up-volunteering, recruitment of new volunteers and development of volunteering structures are these things to be developed.</p>		
Keywords/tags (subjects) Cancer society, voluntary work, volunteering, third sector, management of volunteering		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Syöpäjärjestöt kolmannen sektorin toimijana	5
2.1	Syöpäjärjestöt organisaationa.....	7
2.2	Syöpäjärjestön historia.....	9
2.3	Syöpäjärjestöjen rooli syöpään sairastuneen tukena	10
2.4	Alueellisten syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminta.....	11
2.5	Paikallisosastotoiminnan vapaaehtoisen jaksaminen	12
3	Vapaaehtoistoiminta ja sen johtaminen.....	12
3.1	Vapaaehtoistoiminnan historia	14
3.2	Vapaaehtoistoiminnan johtaminen.....	16
4	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	19
5	Opinnäytetyön toteutus	20
5.1	Menetelmä	20
5.2	Kohderyhmä ja aineiston keruu	20
5.3	Aineiston analyysi sisällönanalyysin avulla	22
6	Tulokset	24
6.1	Paikallisosastotoiminta alueellisesti.....	24
6.2	Paikallisosastotoiminnan tärkeys	25
6.3	Paikallisosastotoiminnan johtaminen	27
6.4	Alueellisten yhdistysten resurssit paikallisosastotoimintaan	28
6.5	Muutoksen tarve paikallisosastotoiminnassa	30
6.6	Paikallisosastotoiminnan mahdollisuudet tulevaisuudessa.....	32
7	Pohdinta.....	33
7.1	Tulosten tarkastelu.....	33
7.2	Eettisyys ja luotettavuus	37
7.3	Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet.....	39

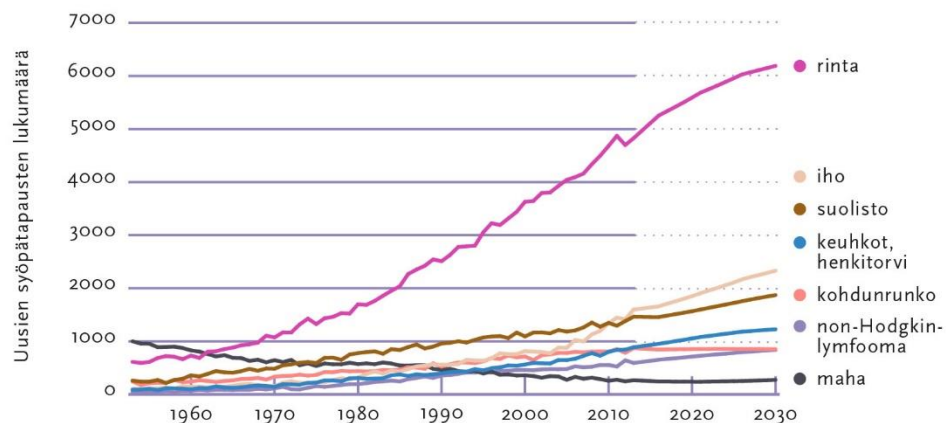
Lähteet	41
Liitteet	46
Liite 1. Saatekirje haastatteluun osallistuvalla	46
Liite 2. Haastattelukysymykset.....	47

Kuviot

Kuvio 1. Syöpätapausten kasvu vuoteen 2030. (Suomen Syöpärekisteri 2016).....	3
Kuvio 2. Syöpäjärjestöjen organisaatiokaavio (Syöpäjärjestöt 2019).....	7
Kuvio 3. Syöpäjärjestöjen strategia vuosille 2021-2025. (Syöpäjärjestöt 2020).....	8
Kuvio 4. Tupakkatilasto 2018. (THL 2019).....	9
Kuvio 5. Vapaaehtoistyön historiaa (Majalahti ym. 2017).....	15
Kuvio 6. Materiaalin purku ala- ja pääluokkiin.....	23
Kuvio 7. Paikallisosastojen toimintamuotoja.....	25

1 Johdanto

Syöpä on yksi yleisimmistä kansansairauksista Suomessa. Tautitapausten löytyminen on jatkuvassa kasvussa ja on ennustettu, että se jatkaa kasvuaan voimakkaasti väestön ikääntyessä. (Kuvio 1.) Tautitapausten lisääntyminen tarkoittaa myös lisääntyvää tarvetta terveydenhuollon resursseissa. Samaan aikaan talous kiristyy ja kolmannen sektorin toimijoiden tarve terveydenhuollon resurssien rinnalla tulee kasvamaan. Vaikka syöpien tautitapaukset lisääntyvät, hyvien tutkimus- ja hoitomenetelmien johdosta kasvava määrä sairastuneista pystytään parantamaan tai he elävät syövän kanssa useita vuosia. Ennusteet syövän lisääntymisestä antavat lisää tarvetta myös syövän ennaltaehkäisy- ja varhaisen toteamisen työhön. (Seppä, 2016.)

©Suomen Syöpärekisteri 2016

Kuvio 1. Syöpätapausten kasvu vuoteen 2030. (Suomen Syöpärekisteri, 2016)

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Suomen Syöpäyhdistys Ry. Suomen Syöpäyhdistykseen kuuluu 12 alueellista syöpäyhdistystä, 6 valtakunnallista potilasjärjestöä ja se ylläpitää Suomen Syöpärekisteriä. Suomen Syöpäyhdistys on valtakunnallinen asiantuntijajärjestö, joka on osa Syöpäjärjestöjä, sekä yksi suurimmista potilas- ja kansanterveysjärjestöistä Suomessa. Sen työ on yhteiskunnallisesti vaikuttavaa ja asiantuntevaa. (Syöpäjärjestöt 2019.) Opinnäytetyötä aloittaessani

olin työssä Keski-Suomen Syöpäyhdistyksellä, jossa paikallisosasto- ja vapaaehtoistoiminta tuli vuosien aikana tutuksi ja niiden tärkeys syöpään sairastuneille ja heidän läheisilleen näkyi konkreettisesti. Nykyisessä työssäni Perhehoitoliiton vapaaehtoistoiminnan koordinaattorina työskentelen edelleen opinnäytetyössä esillä olevien asioiden ympärillä ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisen parissa. Vapaaehtoistoiminnan johtamisen kehittäminen on ajankohtainen aihe, joka onnistuessaan voi olla yksi avain menestyneeseen järjestötoimintaan.

Suomen Syöpäyhdistyksellä vapaaehtoistoimintaa on viime vuosina kehitetty paljon. Viimeisen parin vuoden aikana yksi merkittäviä kehittämistoimia oli vapaaehtoistoiminnan rakenteiden vahvistaminen. Tähän kuului vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutuksen aloittaminen ammattihenkilöstölle, sekä vapaaehtoistoiminnan pääviestien kirkastaminen. Vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutusta on tarjottu eri alueiden syöpäyhdistyksille kouluttamalla henkilökuntaa heidän omilla paikkakunnilla. Erilaisia ohjeistuksia ja hyviä käytänteitä on myös koottu ja laadittu vapaaehtoistoiminnan avuksi. Syöpäjärjestöt on ollut mukana myös laatimassa eurooppalaisten syöpäyhdistysten vapaaehtoistoiminnan ohjeistuksia ECL:n alaisen Patient Support Working Group -työryhmän jäsenenä. (Syöpäjärjestöt 2019.)

Syöpäjärjestöjen alueellisilla syöpäyhdistyksillä on paljon erilaista vapaaehtoistoimintaa, joista paikallisosastotoiminta on yksi tärkeä muoto. Sen toiminnassa vapaaehtoistoimijoilla on merkittävä rooli. Paikallisosastotoiminnassa ammatillisen henkilöstön rooli on vähäinen, jonka vuoksi aktiivisten ja sitoutuneiden vapaaehtoisten löytäminen on toiminnan jatkumisen kannalta tärkeää. Paikallisosastotoiminta on ollut usean vuosikymmenen ajan osa alueellisten syöpäyhdistysten toimintaa. Toiminnalla on pyritty turvaamaan se, että syöpään sairastuneet saavat laadukasta tukea ja virkistystoimintaa Syöpäjärjestöiltä valtakunnallisesti asuinpaikasta riippumatta, mahdollisimman lähellä omaa kotipaikkakuntaa. Haasteena tällä hetkellä on monien paikallisosastojen vapaaehtoistojen ikääntyminen ja toiminta hiipuu, ellei uusia toimijoita löydetä mukaan. Syöpäjärjestöissä on tämän haasteen kautta noussut tarve paikallisosastoissa tehtävän vapaaehtoistoiminnan johtamisen ja kehittämisen tukemiseen.

Nousseen tarpeen pohjalta tämä opinnäytetyö keräsi tietoa niiden kymmenen alueellisen syöpäyhdistysten ammattihenkilöiltä, joissa paikallisosastotoimintaa on. Opinnäytetyön materiaali kerättiin haastattelemalla ammattihenkilöstöä, eli joko toiminnanjohtajaa tai vapaaehtoisten johtamisesta vastaavaa työntekijää. Haastattelemalla kerättiin tietoa siitä, miten syöpäyhdistysten ammattihenkilöt kokevat paikallisosastotoiminnan merkityksen ja paikallisosastojen vapaaehtoistoimijoiden johtamisen toimivan tällä hetkellä ja millaisia ajatuksia heillä on paikallisosastojen toiminnan tulevaisuudesta. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu teoriasta Syöpäjärjestöihin, vapaaehtoistoimintaan ja vapaaehtoistoiminnan johtamiseen liittyvästä tietoperustasta.

2 Syöpäjärjestöt kolmannen sektorin toimijana

Järjestötoiminta, kuten myös Syöpäjärjestöjen toiminta, kuuluu kolmannen sektorin piiriin. Kolmannen sektorin rooli julkisen ja yksityisen terveydenhuollon piirissä on ”epävirallisempaa” ja se on monille vielä heikommin tunnettua. Kolmannen sektorin toiminta on ei-voittoa tavoittelevaa kansalaisjärjestötoimintaa, jossa usein toimijoina on vahvasti mukana vapaaehtoiset. (Konttinen 2020.) Kansainvälisesti vertailtaessa Suomessa kolmannen sektorin toiminta on samankaltaista Ruotsin kanssa. Vertailtaessa toimintaa kolmannen sektorin osalta, vertailukohteena on yleensä talous. Suomessa ja Ruotsissa samankaltaisuuden luo tulopohja, jossa valtion rahoitusosuus on pieni ja näin ollen kolmannen sektorin toimijat ovat hyvin riippumattomia valtiosta. Monissa Keski-Euroopan maissa, kuten esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa julkinen rahoitusosuus on korkea. Pohjoismaissa tämä pieni julkinen tulopohja aiheuttaa myös sen, että kolmannen sektorin toimijoilla vapaaehtoisuus on merkittävämpää. Maailmanlaajuisesti verrattaessa voidaan todeta poikkeuksena Suomeen, ettei kolmas sektori ole ensisijaisesti vapaaehtoistoiminnan sektori. (Helander & Laakkonen, 1999).

Sosiaali- ja terveysjärjestöihin, johon myös Syöpäjärjestöt Suomessa kuuluvat, on lähivuosina kohdistunut painetta, niin rahoituksen kuin toimintakentän osalta. Monen kolmannen sektorin toimijan, myös Syöpäjärjestöjen toimintaa rahoittaa isolta osin

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), jonka kriteerit järjestöille jaettavaan avustukseen vaikuttavat olevan entistä tiukemmat. Samaan aikaan maakunnissa tapahtuu muutoksia ja järjestöjen roolit nykyisten kuntien ja kuntayhtymien toimintatentissä aiheuttavat turbulenssia monissa järjestöissä. (Brax 2018, 9.) Kevään 2020 Koronaviruspandemian vaikutuksia STEA:n avustukseen tullaan näkemään lähivuosina. Todennäköistä on, että vaikutus tulee ulottumaan myös kolmannen sektorin toimintaan. (Soste 2020). STEA:n verkkosivuilla tiedotteessaan 20.4.2020 STEA arvioi, että koronavirustilanteen vuoksi vuodelle 2021 myönnettävissä olevien STEA-avustusten määrää arvioidaan uudelleen. On odotettavissa, että avustukseen käytettävissä oleva rahamäärä laskee merkittävästi. Elokuussa 2020 Soste julkaisi tiedotteen, jonka mukaan valtiovarainministeriön budjettiesityksessä sosiaali- ja terveysjärjestöiltä aiotaan leikata vuonna 2021 jopa 127 miljoonaa euroa, joka on 33% vuoteen 2020 verrattuna. (Kiukas 2020.)

Syöpäjärjestöjen toiminta on järjestökentällä melko hyvin tunnettu. Silti edelleen Syöpäjärjestöjen on tarkoitus saada vahvistettua paikkaansa ja tulla mukaan luontevaksi osaksi potilaiden koko hoitoketjua. On tärkeää, että jokainen sairastunut tai heidän läheisensä saavat tietoa, mistä voivat tarvittaessa hakea tukea ja löytävät oikean tiedon luokse. (Syöpäjärjestöt 2019.) Kolmannen sektorin toimijoiden ja julkisten palveluntarjoajien yhteistyötä tehdään paljon ja ajankohtaista on myös keskustelu siitä, nouseeko järjestöjen rooli näkyvämpään asemaan potilaiden hoidossa julkisen terveydenhuollon kiristyvässä tilanteessa. Kolmannen sektorin toimijoiden on tarkoitus täydentää julkisen terveydenhuollon tarjoamia palveluita, ei kilpailla niistä. (Brax 2018, 8-11.)

Vapaaehtoistoiminta on merkittävässä roolissa kolmannen sektorin toimintaympäristössä, ja vapaaehtoistoiminnan johtaminen on monessa järjestössä ollut viime vuosien kehityskohde. Hyvä vapaaehtoistoiminnan johtaminen poikkeaa palkkatyöläisten johtamisesta monella tavalla. Kolmannen sektorin johtajuudessa toiminta poikkeaa yritysjohtajuudesta esimerkiksi siinä, että toiminta on voittoa tavoittelematonta. Tästä syystä niin ammattihenkilöiden, kuin vapaaehtoistoimijoiden johtaminen ja motivaatio toimintaan tulee lähteä muusta kuin taloudellisesta hyödystä. (Dym & Hudson 2005, 5-8.)

2.1 Syöpäjärjestöt organisaationa

Syöpäjärjestöillä tarkoitetaan valtakunnallista kokonaisuutta, johon kuuluu Suomen Syöpäyhdistys ja Syöpäsäätiö (Kuvio 1.). Suomen Syöpäyhdistys puolestaan on kattoorganisaatio kahdelletoista alueelliselle syöpäyhdistykselle, sekä kuudelle valtakunnalliselle potilasjärjestölle. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös Suomen Syöpärekisteri, joka on Suomen Syöpäyhdistyksen ylläpitämä. Suomen Syöpärekisteri on epidemiologinen ja tilastollinen tutkimuslaitos. (Syöpäjärjestöt 2019.)

Kuvio 2. Syöpäjärjestöjen organisaatiokaavio (Syöpäjärjestöt 2019.)

Syöpäjärjestöjen toiminnassa vapaaehtoistoimijat ovat keskeinen voimavara. Vapaaehtoistoimijoita ovat esimerkiksi vertaistuki- ja saattohoidontukihenkilöt. Tukihenkilötoiminnan lisäksi vapaaehtoistoiminnassa voi olla mukana esimerkiksi yhdistysaktiivina, lipaskerääjänä, ryhmien ohjaajana, luottamushenkilönä tai vaikka toimimalla apulaisena tapahtumissa. (Syöpäjärjestöt 2019.) Vapaaehtoistoiminta voi olla pitkäkestoista ja sitoutunutta toimintaa, mutta myös lyhytkestoiset osallistumiset tai projektit ovat yhtä arvokkaita tehtäviä. (Curran 2016.)

Vapaaehtoistoiminta Syöpäjärjestöjen strategiakaudella 2021-2025

Järjestöjen strategian yksi tärkeimmistä tehtävistä on välittää niin ulospäin kuin sisäisestikin mielikuvia järjestön toimintaympäristöstä. Positiivinen viesti luo innostuneisuutta ja sitoutuneisuutta järjestön toimintaan. Strategia auttaa järjestöä myös laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen ja keskittymään tärkeimpiin tehtäviinsä. (Juuti & Luoma 2009, 219-223.)

Syöpäjärjestöjen tulevalla strategiakaudella 2021-2025 (kuvio 3) pyritään edistämään sairastuneiden ja heidän läheistensä hyvää elämää syövästä huolimatta. Strategiassa on kehitysohjelmiin nostettu toimiminen ihmisten kanssa, ihmisten hyväksi ja tavoitteiden edistäminen jokaisessa kohtaamisessa. Näiden strategiaan kirjattujen tavoitteiden ja kehitysohjelmien kautta myös paikallisosastotoiminnan kehittäminen on ajankohtaista. Uudesta strategiasta löytyy myös arvot, toimintaympäristön muutokset, sekä toiminta-ajatus, joista jokaisessa vapaaehtoisten toiminta Syöpäjärjestöissä korostuu. Vapaaehtoistojen johtaminen tukihenkilötyössä on Syöpäjärjestöissä jo toteutunut pidemmän aikaa, mutta paikallisosastojen järjestelmällinen, ammatillinen johtaminen on yksi haaste tulevalle strategiakaudelle. (Syöpäjärjestöt 2020.)

TOIMINTAYMPÄRISTÖMUUTOKSET

- *Väestön ikääntyminen
- *Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus
- *Yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentäminen on entistä vaikeampaa
- *Monikulttuurisuus lisääntyy
- *Kaupungistuminen jatkuu
- *Digitalisaatio
- *Työn merkitys ja sisältö muuttuvat
- *Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys korostuvat

VISIO

- *Hyvä elämä ilman syöpää ja syövästä huolimatta

TOIMINTA-AJATUS

- *Ehkäisemme syöpään sairastumista, edistämme siitä selviytymistä ja tarjoamme tukea sairastuneille ja heidän läheisilleen.

ARVOT

- *Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus
- *Saavutettavuus
- *Luotettavuus
- *Yhteisöllisyys

TAVOITTEEMME

- *Edistämme kansalaisten hyvinvointia, terveyttä ja syövän ennaltaehkäisyä
- *Vahvistamme syöpätutkimusta ja -asiantuntemusta Suomessa
- *Edistämme sairastuneiden ja heidän läheistensä hyvää elämää syövästä huolimatta
- *Vahvistamme oikeudenmukaisuutta ja vaikuttavuutta syövän diagnostiikassa ja hoidossa

KEHITYSOHJELMAT

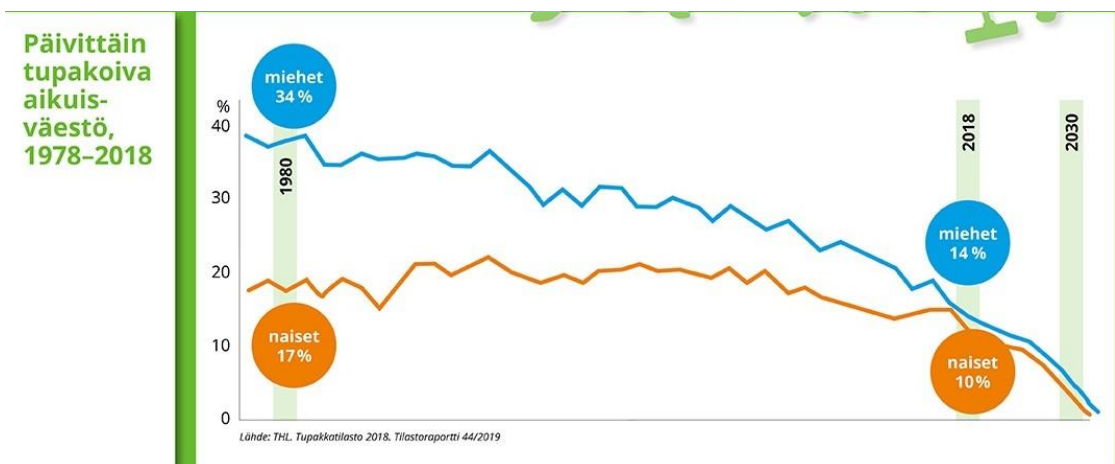
- *toimimme ihmisten kanssa ihmisten hyväksi
- *Teemme asioita, joilla on suuri vaikuttavuus
- *Edistämme tavoitteitamme jokaisessa kohtaamisessamme
- *Vahvistamme syövän ehkäisyä, diagnostiikkaa ja hoitoa parantamalla tutkimusta ja asiantuntemusta

Kuvio 3. Syöpäjärjestöjen strategia vuosille 2021-2025. (Syöpäjärjestöt 2020.)

2.2 Syöpäjärjestön historia

Syöpäjärjestöjen historia sai alkunsa Suomen Syöpäyhdistyksen perustamisesta 1936. Perustamisen mahdollisti viiden miljoonan markan lahjoitus, jolla hankittiin syöpään sairastuneiden hoitoon Radiumia. 1930-luvulla syöpä sairautena oli vielä melko tuntematon ja hoitotulokset olivat aivan eri luokkaa kuin nykyisin. 1948 perustettiin Syöpäsäätiö ja säätiön rahoituksen avulla tuettiin jo tuolloin syöpätutkimusta, kuten nykyäänkin. 1950-luvulla Syöpäjärjestöjen toiminta laajeni, kun perustettiin Suomen Syöpärekisteri ja alueellisia Syöpäyhdistyksiä. 50-luvulla perustettiin myös ensimmäisinä sädehoitoyksiköinä toimineet Radiumkodit. Sädehoitoyksiköt 1960 ja -70 luvuilla kunnille ja tuolloin sädehoidosta tuli julkista terveydenhoitoa. (Suomen Syöpäyhdistys 2020.)

Syöpäjärjestöt on ollut merkittävästi mukana syövän ennaltaehkäisyssä ja hoidossa esimerkiksi valistuksen ja seulontojen kautta. Tupakoinnin vastainen kampanjointi ja toiminta alkoi jo 1960-luvulla ja yksi iso virstanpylväs oli 1975, kun Suomen Syöpäyhdistyksen toiminta johti eduskunnassa tupakan vastaiseen lakiin. Tupakoivien määrä on Suomessa laskenut valistuksen myötä romahdusmaisesti ja 1970-luvulla keuhkosyöpään sairastuneiden määrä kääntyi laskuun. (Kuvio 4.) Myös seulonnoilla on ollut suuri merkitys syövän ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa toteamisessa. Kohdunkaulan syövän seulonnat aloitettiin 1963 ja mammografiaseulonnat 1987. Suomen Syöpärekisterin tutkimukset suolistosyöpien ja eturauhassyövän seulomiseksi on edelläkävijänä myös maailmalla. (Syöpäjärjestöt 2020.)

KUVIO 4. Tupakkatilasto 2018. (THL 2019)

Syöpäjärjestöjen historiassa yksi merkittävä käänne on ollut 1970-luvulla aloitettu syöpään sairastuneiden kuntoutuskurssitoiminta ja 1980-luvulla Suomeen rautautettu saattohoitotoiminta. Myös palliatiivisen hoidon osaamista on vahvistettu Syöpäjärjestöjen toimesta. 2000-luvun puolella Syöpäjärjestöt on kasvattanut rooliin terveyden edistämisen puolella, muun muassa terveellisen ravinnon ja liikunnan merkityksestä syövän ehkäisyssä, sekä nuorten tupakoinnin vähentämisessä. Valistustyötä savuttomuuden ja terveellisten elämäntapojen puolesta Syöpäjärjestöt on tehnyt toki jo alkuvuosistaan alkaen. Syövän ennaltaehkäisyssä ja hoidossa on Suomessa tultu huomasti eteenpäin Syöpäjärjestöjen työn kautta ja 2000-luvulla Suomessa on päästy huipputasolle syövän hoidon tuloksissa Euroopassa ja kuolleisuus on yksi Euroopan pienimmistä. (Syöpäjärjestöt 2020.)

2.3 Syöpäjärjestöjen rooli syöpään sairastuneen tukena

Henkilön saadessa syöpädiagnoosin, hoitoon ja tutkimuksiin liittyvät tiedot hän saa terveydenhuollon yksiköstä, jossa tauti on diagnosoitu tai jossa hän saa hoitoa. Monille tärkeäksi nousee myös vertaistuki ja turvallinen paikka keskustelulle. Syöpäjärjestöt tarjoavat tukea kaikille, joita syöpä koskettaa. Sairastuneet, läheiset tai henkilöt, joita syöpä mietityttää voivat olla alueellisiin syöpäyhdistyksiin yhteydessä. Yhdistysten kautta tarjolla on tietoa ja tukea ammattihenkilöstön sekä vapaaehtoistoimijoiden kautta. Vapaaehtoistoimijat ovat koulutettuja vapaaehtoisia, jotka voivat toimia vertaistukihenkilöinä tai esimerkiksi saattohoidon tukihenkilönä. Syöpäjärjestöiltä on myös mahdollista saada taloudellista tukea. Syöpäjärjestöjen kuntoutuskurssit ja erilaiset ryhmätoiminnot, asiantuntijaluennot ja virkistystoiminnot tarjoavat myös tukea sairastuneille ja läheisille. (Syöpäjärjestöt 2020.)

Vertaistuen merkitys syöpään sairastuneen ja hänen läheistensä elämässä on merkittävää. Vertaistuki voi auttaa sopeutumaan sairauden tuomiin muutoksiin ja vertaistuen avulla voi oppia hallitsemaan elämää sairauden kanssa. (Schapira 2017.)

McCaughan ym. (2017) toteaa, että vertaistuen merkitystä syöpään sairastuneille tutkittiin monissa eri tutkimuksissa ja useiden tutkimusten tulokset tukevat sitä, että vertaistuella on merkitystä syöpään sopeutumisessa, sekä masennuksen ja ahdistuneisuuden vähenemisessä. Syöpään sairastuneiden vertaistukitoimintaa tutki myös

Meyer ym. (2018). Tässä tutkimuksessa havaittiin syöpään sairastuneiden melko usein hakeutuvan vertaistukitoimijaksi parannuttuaan sairaudestaan. Kuitenkin vertaistukena oleminen toiselle sairastuneelle voidaan kokea melko raskaaksi. Tämän vuoksi ammatillinen toiminnanohjaus tällaisessa vapaaehtoistyössä on tärkeää.

2.4 Alueellisten syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminta

Suomessa toimii kaksitoista alueellista syöpäyhdistystä, ja näistä kymmenellä on paikallisosastotoimintaa. Paikallisosastot ovat oman emoyhdistyksensä alaisia osastoja ja niiden toiminnan tarkoituksena on saattaa yhteen syöpään sairastuneet ja heidän läheisensä osaston toiminta-alueelta. Paikallisosastojen toimintaa pyörittävät vapaaehtoistoimijat ja organisaatiotasolla alueellisen syöpäyhdistyksen toiminnanjohtaja tukee ja johtaa toimintaa. Monilla paikallisosastoilla on vielä omat johtokunnat, johon kuuluu puheenjohtaja ja paikallisosastojen toimisäännön mukainen määrä jäseniä. Keskuudestaan johtokunta valitsee sihteerin ja rahastonhoitajan. (Keski-Suomen Syöpäyhdistys 2010.) Joillakin alueilla paikallisosastotoiminnassa hallinnollisia rakenteita on haluttu keventää, koska toimintaan voi olla vaikea saada uusia ihmisiä mukaan, jos toimintaan osallistuminen velvoittaa ottamaan vastaan jonkun vastuullisen luottamustoimen.

(Ammattihenkilöstön haastattelut 2/2020.)

Paikallisosastoilla on alueesta riippuen erilaista toimintaa ja osastojen toiminnan aktiivisuus on paljon kiinni siitä, kuinka aktiivisia vapaaehtoistoimijat alueella ovat ja löytyykö toimintaan riittävästi tekijöitä ja osallistujia. Paikallisosastotoiminnassa tehdään monilla paikkakunnilla terveyskasvatustyötä ja syöpäsairauksiin liittyvää tiedotusta. Näitä paikallisosastot toteuttavat esimerkiksi järjestämällä erilaisia vertaistukiryhmiä ja asiantuntijaluentoja. Myös virkistystoiminta on iso osa paikallisosastojen toimintaa. Pääosin paikallisosastojen toiminta rahoitetaan varainkeruusta tai lahjoituksista saatujen varojen turvin. Osa paikallisosastoista saa omalta emoyhdistykseltään pientä rahallista avustusta toimintaan. Myös erilaiset säätiöt voivat rahoittaa osastotoimintaa. Paikallisosastojen toimisäännöissä rajoitetaan osastojen varoista niin, että isommat lahjoitukset tai perinnöt tulee

mennä alueellisen yhdistyksen kautta. Yleensä rajana on 1000€. (Keski-Suomen syöpäyhdistys 2010.)

2.5 Paikallisosastotoiminnan vapaaehtoisen jaksaminen

Syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset ovat usein hyvin sitoutuneita ja mukana toiminnassa useita vuosia. Oman alueellisen syöpäyhdistyksen henkilökunnan tuki on paikallisosastotoiminnan kannalta tärkeää. Tiiviillä yhteydenpidolla myös paikallisosaston emoyhdistys tietää, mitä osastotoimintaan kuuluu, mutta toisaalta se tarjoaa vapaaehtoistoimijoille tukea ja apua jaksamiseen. (Ammattihenkilöstön haastattelut 2/2020.) Vapaaehtoistoiminta on kuitenkin vain yksi osa elämää eikä sen tule kuormittaa ketään liikaa. Ammattihenkilön rooli on huolehtia vapaaehtoisten jaksamisesta. Kannustus ja kiitos on tärkeässä roolissa vapaaehtoistoiminnassa, jossa tehtävästä ei saa rahallista palkkiota. Vapaaehtoisten palkitseminen esimerkiksi koulutus- ja virkistystilaisuuksilla auttaa myös jaksamaan tehtävässä ja motivoi vapaaehtoisia. (Finfami 2017.)

Vapaaehtoistoiminnan ydin on osallisuudessa ja yhdessä tekemisessä. Vapaaehtoisia sitoutetaan toimintaan, heitä kiitetään ja palkitaan ja heidän hyvinvointiaan huolehditaan. Toimintaa arvioidaan yhdessä vapaaehtoisten kanssa säännöllisesti. (Finfami Laatukäsikirja 2017.)

3 Vapaaehtoistoiminta ja sen johtaminen

Vapaaehtoistoiminta on toimintaa, josta ei makseta palkkiota ja siihen osallistutaan omasta vapaasta tahdosta, valinnasta ja motivaatiosta. Vapaaehtoistoiminta ei tuota tekijälleen taloudellista hyötyä vaan on yleishyödyllistä tai hyödyttää jotakuta muuta kuin tekijäänsä. Vapaaehtoistoiminta on järjestäytynyttä, esimerkiksi jossain järjestössä tai muussa ryhmässä. (European Volunteer Center 2006). Vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemisessä useimmilla motivaattorina on altruismi, mikä tarkoittaa toisen henkilön hyvän laittamista oman edun edelle. Muita syitä on esimerkiksi kansalaisvastuu, merkityksellisyyden hakeminen ja oma etu. (Yeun 2020.)

Vapaaehtoistoiminnan tekeminen on nouseva trendi Suomessa. Vuonna 2018 tehdyn tutkimuksen mukaan jopa 42% suomalaisista on mukana vapaaehtoistoiminnassa (Hirvonen & Puolitaival 2019, 8; Kansalaisareena 2018.) Määrä on noussut vuoden 2015 tutkimuksesta, jolloin määrä oli 33%. Ajallisesti kuitenkin yksittäisen henkilön tekemän vapaaehtoistoiminnan määrä on laskenut; vuonna 2015 vapaaehtoistointaa tehtiin noin 18 tuntia kuukaudessa, kun vuonna 2018 aika oli noin 15 tuntia kuukaudessa. (Stranius 2018.)

Vapaaehtoistointa on hyvin monimuotoista ja uusina muotoina vapaaehtoistoinnalle on noussut tietoyhteiskunnan kehittyessä erilaiset netissä toimivat muodot. Kasvotusten tapahtuva vapaaehtoistointa koetaan kuitenkin edelleen mieluisampana ja sitä tehdään eniten; 76% vapaaehtoistoinnasta. Kasvotusten, sekä netissä, toimii 19% vapaaehtoistoinnista ja vain 5% toimii pelkästään netissä. Vapaaehtoistointaan osallistuvat enemmän naiset ja nuoret. Ikäihmisten ja miesten määrä on vapaaehtoistoinnassa laskusuunnassa. (Hirvonen & Puolitaival 2011, 10-11; Stranius 2018.)

Yleensä vapaaehtoistointaan osallistutaan jossain järjestössä, puolueessa tai liikkeessä. Kuitenkin on vielä iso määrä ihmisiä, jotka haluaisivat olla mukana vapaaehtoistoinnassa ja osallistuisivat heitä pyydettyään mukaan. Suuri osa yhdistyksistä miettii jatkuvasti uusia toimintatapoja, joilla saisi lisää vapaaehtoisia toimintaansa. Iso kysymys on myös se, millä vapaaehtoistoinnista saadaan sitoutumaan toimintaan. Vaikka vapaaehtoistoinnista olisi määrällisesti paljon, on sitoutuminen tehtävään ja järjestöön vielä tärkeämpää toiminnan kannalta. Vapaaehtoistoiminnan luonne on kuitenkin usein sellainen, että mukana olevissa on suuri vaihtuvuus. (Tennilä 2017, 5-8).

Vapaaehtoistointaa ja sen vaikutusta tutkittaessa on havaittu sen vaikuttavan positiivisesti paitsi autettavaan, myös vapaaehtoistoinnassa mukana oleviin. Poikolainen kirjoittaa Duodecimin lääketieteellisessä aikakauskirjassa (2013;129(20):2100-) katsauksesta, jossa useiden tutkimusten tulokset kertoivat vapaaehtoistoinnassa olevien kärsivän vähemmän masennuksesta ja kokevan muita enemmän tyytyväisyyttä ja hyvinvointia.

Vapaaehtoistoimintaa kutsutaan myös vapaaehtoistyöksi ja on olemassa ainakin kaksi eri koulukuntaa siitä, kumpi nimike on oikea. Vapaaehtoisuudesta ei makseta palkkaa ja juuri sen vuoksi osa haluaa vetää viivan palkkatyön ja vapaaehtoistyön välille. Toiset haluavat korostaa palkkaa enemmän sitä, kuinka arvokasta työ on, oli se sitten vapaaehtois- tai palkkatyötä. (Laimio & Välimäki 2011, 9) Oli nimike kumpi vain, yhteistä on toiminnan vapaaehtoisuus ja se, ettei siitä makseta rahallista korvausta. Euroopan komissio on vuonna 2011, kansainvälisen vapaaehtoistoiminnan teemavuonna määritellyt toiminnan seuraavasti: ”Vapaaehtoistyö tarkoittaa kaikkea vapaaehtoista toimintaa, joka voi olla virallista, vapaamuotoista tai epävirallista ja jota toteutetaan henkilön omasta vapaasta tahdosta ja harkinnasta, oman motivaation perusteella ilman ansaitsemistarkoitusta.” (Laimio & Välimäki 2011, 10.) Tässä opinnäytetyössä käytetään termiä vapaaehtoistoiminta ja toiminnassa mukana olevista henkilöistä termiä vapaaehtoistoimija. Opinnäytetyössä käytetään myös termiä vapaaehtoistoiminnan johtaminen, eikä koordinoiminen, koska johtaminen on Syöpäjärjestöissä vakiintunut termi.

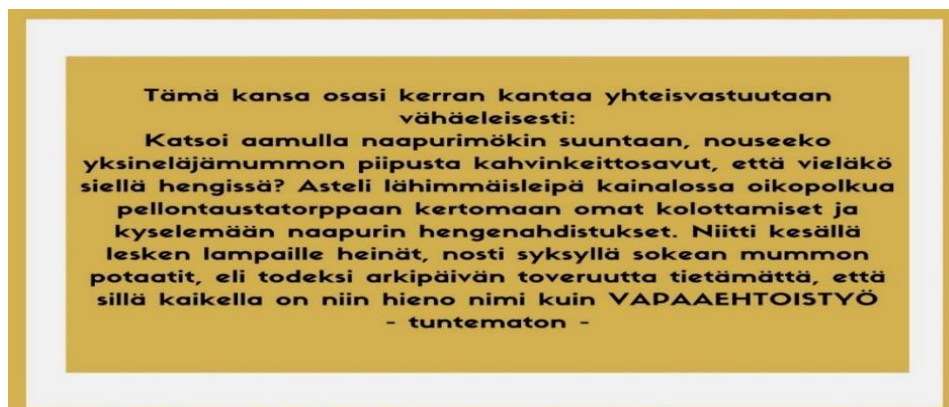
3.1 Vapaaehtoistoiminnan historia

Kautta historian ihmiset ovat auttaneet toisiaan. Vapaaehtoistoimintaa on ollut monenmuotoisena vuosisatojen ajan (Kuvio 5). Esimerkiksi naapuriapu, talkoot, vapaapalokunnat, kerhojen ohjaus, sairaiden tai vanhusten auttaminen ovat kaikki toimintaa, jossa ihmiset ovat auttaneet toinen toistaan ilman palkkiota. Suomalainen yhteiskunta on muokkautunut aikojen saatossa ja se olisi erinäköinen ilman vapaaehtoisten panostusta. (Harju, 2004). Nykyisin käsitteet vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoisuus ja vapaaehtoistyö ovat vakiintuneet suomen kieleen. Aiemmin käytettiin esimerkiksi nimityksiä talkootyö, armeliaisuus, vapaa huoltotyö ja hyväntekeväisyys. Oli termi sitten mikä vain, niin yhteistä niille kaikille on toiminta, jota tehdään vapaasta tahdosta, ilman palkkaa, useimmiten jonkun organisoidun tahon avustuksella. (Nylund ym. 2005, 13-15.)

Vapaaehtoistoiminnasta löytyy vain vähän tietoa vanhoista kirjoituksista ja ainakin osaltaan syy siihen voi olla se, että koska vapaaehtoistyö jättää vain vähän fyysisiä tai

kirjallisia jälkiä, on historioitsijat maininneet siitä hyvin harvoin. Kuitenkin vapaaehtoistoiminnasta on kirjoituksia jo ainakin 1800-luvun puolivälistä saakka ja Suomessa vapaaehtoistoiminnan nousu alkoi 1800-luvun lopulla muun muassa Työväenliikkeen, Suomalaisuusliikkeen ja Raittiusliikkeen myötä. Jo tuolloin ihmiset hakeutuivat vapaaehtoistoimintaan mukaan samanlaisista syistä kuin nykyään: kohdatakseen samanhenkisiä ihmisiä, verkostoituakseen ja kuuluakseen yhteisöön. (Saaristo & Jokinen 2002, 232-234.) 1800-luvun loppupuolella Suomeen perustettiin myös Helsingin diakonissalaitos ja Pelastusarmeija tuli Suomeen. Naisten osuus vapaaehtoistoiminnassa alkoi saada isompaa jalansijaa tuolloin. 1900-luvulla eri vuosikymmeninä vapaaehtoistoiminta on vaihdellut ajan mukaan paljonkin. Sota-aika, valtion sosiaaliturvan kehittyminen ja kansalaisten tuloerojen pieneneminen ovat kaikki vaikuttaneet myös vapaaehtoistoimintaan, ja ihmisten mahdollisuuksiin lahjoittaa rahaa erilaisten järjestöjen toimintaan. 1980-luvulla järjestöjen toiminta muuttui organisoidummaksi ja niihin palkattiin enemmän työntekijöitä. Tuolloin valtio tuki avustuksilla järjestötoimintaa aiempaa enemmän. (Grönlund ym. 2015.) Tuottavuus ja kilpailullisuus ovat 2000-luvulla ajaneet suomalaisessa yhteiskunnassa ajaneet monet tahot siihen, että hyvinvointipalveluita on ulkoistettu julkiselta sektorilta esimerkiksi kirkolle ja vapaaehtoistoimijoille erilaisiin järjestöihin. (Grönlund 2012, 17.)

Vaikka vapaaehtoistoiminnan periaate on pysynyt aikojensaatossa samanlaisena, tuo jokainen aikakausi siihen omat vivahteensa ja muotonsa. Perinteinen, sitoutunut ja pitkäkestoinen vapaaehtoistoiminta on muuttanut muotoaan entistä lyhytkestoisempiin toimintamuotoihin. Vapaaehtoistoimijoita ei sitouta nykyisin niinkään tietyn järjestön toiminta vaan he osallistuvat mieluummin yksittäisiin tapahtumiin tai tehtäviin, jotka kokevat kiinnostaviksi. (Payne ym. 2010, 29-30.)

Kuvio 5. Vapaaehtoistyön historiaa (Majalahti ym. 2017)

3.2 Vapaaehtoistoiminnan johtaminen

Vapaaehtoistoiminnassa merkittävä rooli on sen johtamisella. Helposti ajatellaan, ettei toimintaa tarvitse johtaa, eikä siinä ole erityisiä sääntöjä, koska se on vapaaehtoista. Kuitenkin hyvin toimiakseen myös vapaaehtoistoiminnalle on määriteltävä tietyt säännöt, sekä vapaaehtoistoimijan oikeudet ja velvollisuudet. Vapaaehtoistoimijan tulee myös tietää, mitä yhdistys häneltä odottaa. (Kuuluvainen 2015, 9-10.)

Vapaaehtoistyön johtaminen poikkeaa tavallisesta työnjohtamisesta, koska toiminnassa mukana olevat eivät ole valvoitettuja työhön, vaan heidän sitoutuminen tulisi pitää yllä muilla kuin rahallisella palkitsemisella. Keskeinen osa hyvää vapaaehtoisten johtamista on taito kuunnella vapaaehtoisina toimivia. (Karreinen ym. 2017, 7) Vapaaehtoistyön johtamisella ja organisoinnilla pyritään tekemään toiminnasta helppoa ja mielekästä vapaaehtoistojalle. Jotta vapaaehtoistoiminnan laajeneva kenttä pysyy hallinnassa, se tarvitsee strategioiden ja suunnitelmien laatimista ja sitä, että joku vastaa toiminnasta, eli johtamista. (Laimio & Välimäki 2011, 49).

Vapaaehtoistoiminnassa hyvät ja toimivat rakenteet luovat perusteet toiminnan onnistumiselle. Näihin sisältyy esimerkiksi johtajuus, päätöksentekojärjestelmä, toiminta-ajatus ja arvot. Toimivien rakenteiden lisäksi on tärkeää, että koko yhteisö johtajasta vapaaehtoiisiin on sitoutunut vapaaehtoistoimintaan ja arvostaa sitä. Työnjako ja tehtävistä sopiminen toimivat myös onnistuneen vapaaehtoistoiminnan perustana. Jos rakenteet on organisaatiossa mietetty selkeiksi, on vapaaehtoistojien helppo tulla toimintaan mukaan. (Laimio & Välimäki 2011, 25-37.)

Vapaaehtoistoiminnan johtaminen vaatii johtajalta kykyä yhdistää oma johtamiskäsitelmä, organisaation arvot ja kulttuuri, sekä kollektiivisuus. Kollektiivisessa johtamisessa johtajuus jaetaan useammalle henkilölle, esimerkiksi ryhmässä, ja näin huolehditaan ihmisuhteista ja ryhmän tavoitteista. Yhdistyksissä vapaaehtoistojia voi olla mukana monenlaisissa rooleissa, tärkeää on kuitenkin, että johtajalla on kyky löytää jokaiselle tehtävä, josta vapaaehtoisija saa merkityksen ja tyytyväisyyden

tunteen. (Kuuluvainen 2015, 10-14.) Yhdistystoiminnassa vapaaehtoistoimijoita johtavat työntekijät; esimerkiksi toiminnanjohtajat tai koordinaattorit, sekä vapaaehtoistoimijat itse; esimerkiksi paikallisosastojen yhteyshenkilöt sekä hallituksen luottamushenkilöt. Osalla toimijoista voi olla useampi rooli yhdistyksen toiminnassa. Operatiivisessa toiminnassa näistä edellä mainituista ovat yhdistyksen työntekijät ja vapaaehtoistoimintaa johtavat vapaaehtoistoimijat. Luottamushenkilöt eivät yleensä ole mukana operatiivisessa toiminnassa, mutta heilläkin on hyvä olla riittävästi tietoa vapaaehtoistoiminnasta. (Kuuluvainen 2015, 10-14.)

Yhdistystoiminnassa vapaaehtoistoimijoiden johtaminen voi onnistuessaan tuoda vapaaehtoisille mahdollisuuden osallistumiseen, demokraattiseen toimintaan, yhteisöllisyyden, sekä vapauden käyttää omaa luovuuttaan ja ideoitaan, joilla yhdistyksen toiminta voi kasvaa ja tuoda kasvun mahdollisuuden myös vapaaehtoistoimijoilleen. Huono johtaminen voi johtaa vapaaehtoistoiminnan kaaokseen, jossa syntyy herkästi erilaisia konflikteja ja hyvävelikerhoja. (Kuuluvainen 2015, 23-26.) Vapaaehtoistoiminnan johtamisessa ei johdeta ylhäältä alaspäin hierarkkisesti, vaan johtaja on mukana arjen toiminnoissa innostaen ja kannustaen, kiitosta unohtamatta. Vapaaehtoistoimijoiden oma motivaatio ja jokaisen omat syyt olla mukana toiminnassa asettavat johtamiselle myös sen haasteen, että jos toimintaa ei koeta arvostetuksi, vapaaehtoistoimijat etsivät toisen kohteen. (Syrjänen 2017, 121-127.)

Vapaaehtoistoiminnan johtamisessa johdetaan niin asioita, kuin ihmisiä. Molemmat ovat tärkeitä, jotta vältetään kaaos ja saadaan mielenkiinto toimintaan pysymään yllä. Ihmisiä johdettaessa mukana olevat vapaaehtoistoimijat tulee innostaa ja sitouttaa mukaan toimintaan, sekä luoda yhteinen visio. Keskeistä ihmisten johtamisessa on ylläpitää motivaatiota, varmistaa osaaminen ja huolehtia jaksamisesta. (Laimio & Välimäki 2011, 50.) Asioiden johtaminen on toiminnan suunnittelua ja asioiden koordinoimista. (Kuuluvainen 2015, 30-31.)

Alueellisissa syöpäyhdistyksissä on toiminnanjohtajan lisäksi koordinaattori tai muu ammattihenkilö, joka johtaa vapaaehtoistoiminnasta. Tämä tehtävään nimetty vastuuhenkilö yleensä rekrytoi, perehdyttää ja kouluttaa vapaaehtoistoimijat. Hän hoitaa myös vapaaehtoistoimintaan liittyvää viestintää, sekä vapaaehtoistoimijoiden

työnkuvien suunnittelua, raportointia ja mittaamista. Myös vapaaehtoistoiminnan strateginen suunnittelu kuuluu vapaaehtoistyöstä vastaavalle ammattihenkilölle. Nämä edellä mainitut työnkuvat ovat asioiden johtamista. Ihmisten johtamisessa vapaaehtoistyön johtamisesta vastaava ammattilainen huolehtii siitä, että vapaaehtoiset kokisivat tehtävänsä innostaviksi ja he sitoutuisivat tehtäväänsä. Tämä saavutetaan esimerkiksi luomalla yhteinen visio ja yhteishenki, sekä rakentamalla luottamus toimijoiden kesken ja luomalla mahdollisuus päätöksentekoon. Ihmisten johtamiseen kuuluu myös konfliktien ratkominen. (Kuuluvainen 2015, 30-31.) Vapaaehtoistyötä johtavan henkilön haasteena on löytää ne kannustimet, jotka ylläpitävät vapaaehtoistoimijoiden sisäistä motivaatiota ja innostusta. Koska vapaaehtoistoiminnassa ei ole käytössä samoja kannustimia kuin palkkatyössä, on mietittävä mikä on sopiva ”porkkana”. Kannustimena voi olla monta erilaista tapaa, riippuen vapaaehtoistoimijan motiiveista. (Laimio & Välimäki 2011, 50.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus oli edistää paikallisosastotoimintaa ja vapaaehtoisten johtamisen yhdenmukaistamista Syöpäjärjestöissä 2020-luvulla.

Tavoitteena oli selvittää ja kuvata, millainen on syöpäyhdistysten paikallisosastojen toiminnan sekä mukana olevien vapaaehtoisten johtamisen nykytilanne ja millaisilla keinoilla paikallisosastotoimintaa ja sen johtamista voidaan kehittää.

Tutkimuskysymykset:

- 1.) Millaista Syöpäjärjestöjen paikallisosastotoimintaa ja sen johtaminen tällä hetkellä on ammattihenkilöstön kuvaamana?
- 2.) Millaista Syöpäjärjestöjen paikallisosastotoiminnan ja sen vapaaehtoistoimijoiden johtamisen tulee ammattihenkilöstön mukaan olla, jotta paikallisosastotoiminta pysyy virkeänä ja sillä on mahdollisuus olla osa toimintoja myös tulevaisuudessa?
- 3.) Mitkä asiat ammattihenkilöt kokevat paikallisosastojen vapaaehtoisten johtamisessa tärkeiksi?
- 4.) Millaisia mahdollisuuksia haastateltavat näkevät Syöpäjärjestöjen paikallisosastotoiminnassa?

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Menetelmä

Tämä opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena.

Laadullista tutkimusta käytetään ihmistieteissä ja sillä pyritään kokonaisvaltaisesti ymmärtämään jonkin tutkittavan asian laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä.

(Jyväskylän yliopisto, 7.12.2019) Laadullinen tutkimus ei tuota kokonaisvaltaisia tai syvällisiä vastauksia, vaan tuottaa monipuolista tietoa ja lisää sitä kautta ymmärrystä jonkin ilmiön luonteesta tai syy-seuraussuhteista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Laadullisen tutkimuksen aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi haastattelemalla, kuten tässä opinnäytetyössä tehtiin. Erilaisia haastattelumenetelmiä ovat strukturoitu-, puolistrukturoitu-, teema-, avoin- tai syvähaastattelu. Laadullisessa tutkimuksessa tarvitaan myös teoriaa, joka opinnäytetyössä toteutuu viitekehystenä. Viitekehys on rakennettu tutkimuksen keskeisistä käsitteistä ja niiden merkityssuhteista. Viitekehys kertoo sitä, mitä tutkittavasta asiasta jo tiedetään. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 18-22).

5.2 Kohderyhmä ja aineiston keruu

Kohderyhmä tässä opinnäytetyössä on määrällisesti melko pieni, mutta valtakunnallisesti koko Suomen kattava. Laadullisessa tutkimuksessa haastateltavien määrää tärkeämpää on se, että henkilöt, joita haastatellaan, tietävät tutkittavasta asiasta mahdollisimman paljon. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 85.) Tässä tutkimuksessa haastateltiin ammattihenkilöstöä kaikista niistä maakunnallisista syöpäyhdistyksistä, joissa on vapaaehtoisvoimin toteutuvaa paikallisosastotoimintaa. Kaikenkaikkiaan alueellisia syöpäyhdistyksiä on Suomessa 12, mutta näistä Ahvenanmaan ja Pirkanmaan syöpäyhdistyksillä ei ole paikallisosastotoimintaa. Haastateltavaksi jäi siis kymmenen alueellisen yhdistyksen ammattihenkilöt, yksi kustakin yhdistyksestä. Haastattelut tehtiin puhelimen tai Teams- videopuheluiden välityksellä. Keski-Suomen syöpäyhdistyksen ammattihenkilö haastateltiin kasvotusten. Haastattelut

kestivät ajallisesti puolesta tunnista tuntiin. Haastattelut nauhoitettiin kahdella eri nauhurilla, näin varmistettiin nauhoituksen onnistuminen.

Aineistonkeruumenetelmänä tutkimuksessa oli avoin haastattelu, joka on yksi yleisimmistä aineistonkeruumenetelmistä laadullisessa tutkimuksessa.

(Tuomi&Sarajärvi 2012, 71.) Aineistonkeruumenetelmänä haastattelu sopi hyvin tähän työhön, koska se on joustava. Haastattelun aikana haastattelija pystyi toistamaan tai selventämään kysymyksiä, sekä käymään haastateltavan kanssa keskustelua. Haastattelukysymysten paikkaa pystyi myös vaihtamaan.

Haastatteluajankohtaa sopiessa haastateltaville kerrottiin aiheesta ja heidän halutessaan myös kysymyksistä. Teams-videopuhelun kautta tehdyissä haastatteluissa haastattelija pystyi myös havainnoimaan muuta kuin sanottuja asioita. Haastattelun etuna oli myös se, että siihen pystyttiin valitsemaan halutut henkilöt, joilla on halutusta aiheesta tietoa. Vaikka avoin haastattelu on vapaamuotoinen, pyrittiin oikein tehdyillä kysymyksillä saamaan merkityksellisiä vastauksia tutkimuskysymysten mukaisesti. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 72-77).

Tutkimusaineisto kerättiin helmikuun 2020 aikana. Kaikille haastateltaville oli lähetetty saatekirje (liite 1) tammikuun 2020 alussa ja esitelty tutkimusta. Kaikki kymmenen haastattelupyynnön saanutta henkilöä vastasivat myöntävästi ja tammikuun 2020 lopussa jokaiselle haastateltavalle soitettiin ja sovittiin henkilökohtainen haastattelu-aika. Kaikki haastateltavat toimivat tiiviisti yhteistyössä oman alueensa paikallisosastojen kanssa ja johtavat vapaaehtoistoimintaa. Haastateltava oli joko alueellisen syöpäyhdistyksen toiminnanjohtaja tai muu ammattihenkilö, jonka työnkuvaan kuuluu paikallisosastotoiminnan koordinointi ja johtaminen. Tutkimuksessa ei eritellä, millä ammattinimikkeellä haastateltavat eri alueilta ovat, jotta haastateltavien anonymiteetti säilyy.

Tutkimusaineiston riittävyttä arvioidaan kylläntymisellä. Kun tutkimuskysymyksen kannalta ei saada enää uutta tietoa, vaikka haastateltavia otetaan lisää, on aineistoa riittävästi. (Eskola & Suoranta 2014, 62.) Haastatteluissa nousi esiin samoja asioita useaan kertaan. Vain hyvin harvat vastaukset erosivat selkeästi muiden haastateltavien vastauksista. Tämä puoltaa tutkimuksen kylläntymispisteen olevan riittävä.

5.3 Aineiston analyysi sisällönanalyysin avulla

Sisällönanalyysia käytetään tekstien analysoinninssa. Sisällönanalyysia voidaan käyttää myös silloin, kun haastattelut on muutettu litteroimalla tekstiksi. Tässä tutkimuksessa haastatteluista saatua materiaalia tuli litteroimalla 32 sivua. Sisällönanalyysin avulla pyritään löytämään tekstissä olevat merkitykset. (Leinonen, 2018). Sisällönanalyysia tehtäessä on tärkeää, että litteroinnin jälkeen tekstiä on luettu niin paljon, että se on sisäistetty hyvin. Kun haastatteluista saatu aineisto on sisäistetty hyvin, pystyy tekstiä pelkistämään tiivistettyyn ja yleistettyyn muotoon muotoon sisällönanalyysin avulla. Tämän jälkeen aineistosta on helpompi etsiä vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aineiston pilkkominen tapahtui tässä tutkimuksessa etsimällä ja alleviivaamalla tietyllä värillä haettuja asiaan liittyviä sanoja. Raporttiin nostettiin haastattelusta myös lainauksia haastateltavien alkuperäisilmauksista tai niiden pelkistyksistä. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 108-113.)

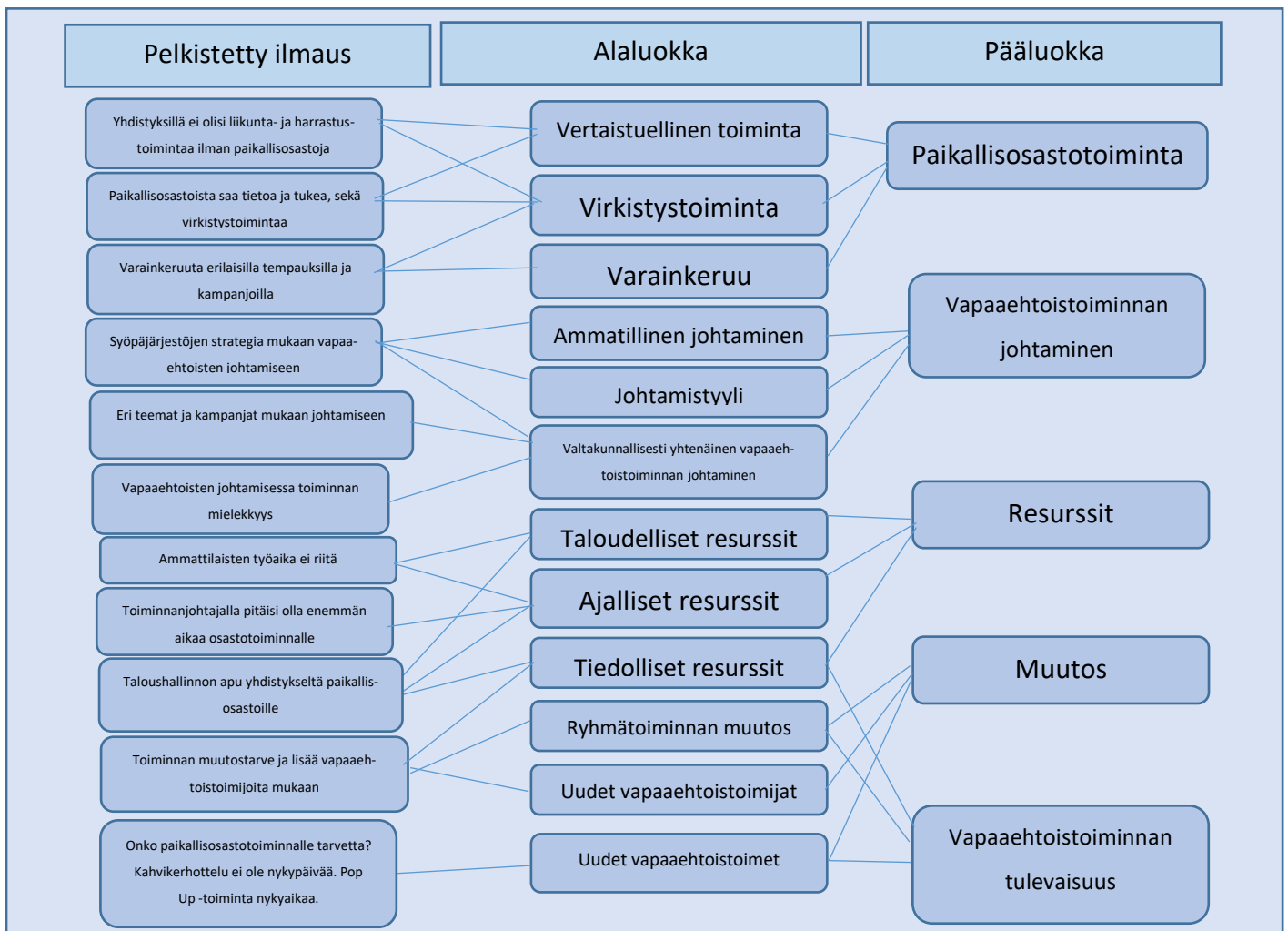
Sisällönanalyysi on metodi, jota on käytetty 1800-luvulta lähtien kirjallisten, sanallisten tai visuaalisten viestien analysoimiseen. Sisällönanalyysi jaetaan kolmeen vaiheeseen. Nämä ovat valmistelu-, analyysi- ja raportointivaiheet. Sisällönanalyysi soveltuu hyvin monipuolisten, herkkien ilmiöiden analysointiin. Menetelmän etuna on, että sen avulla voidaan käsitellä suuria määriä tekstitietoja ja vahvistaa ilmiöitä. Varsinkin hoitotieteessä sisällönanalyysia ja laadullista tutkimusotetta käytetään paljon, etenkin arkaluontoisissa aiheissa. Sisällönanalyysia käytettäessä hankaluutta aiheuttaa joskus liian laajat tutkimuskysymykset. Lisäksi tulee olla tarkkana, ettei tutkijana lähde tekemään liiallisia tulkintoja. Tämä sama koskee kuitenkin kaikkia kvalitatiivisia analyysimenetelmiä. Sisältöanalyysin lähestymistavoista induktiivista käytetään deduktiivista useammin. Tulevaisuudessa on kuitenkin todennäköistä, että deduktiivisen sisältöanalyysin käyttö yleistyy, koska sen avulla induktiivisesti rakennettuja malleja tai konseptijärjestelmiä voidaan täydentää, testata ja kehittää edelleen. (Elo & Kyngäs 2008, 107-108.)

Sisällönanalyysin tavoitteena on tiivistää saatua tietoa, mutta kuvata ilmiötä riittävän laajasti. Analyysin loppuraportissa käytetään näitä ilmiötä kuvaavia käsitteitä tai luokkia. Keskeinen piirre sisällönanalyysissa on, että teksti luokitellaan paljon pienempiin

sisältökategorioihin. Valmisteluvaiheessa valitaan sana tai teema analyysiyksiköksi. Tutkijan tulee päättää, mitä yksityiskohtaisesti analysoidaan ja mistä näkökulmasta, sekä päättää myös analysoida hän vain aineistoa, vai myös esimerkiksi haastateltavan ilmeitä ja eleitä. (Elo & Kyngäs 2008, 108) Tässä tutkimuksessa analysoinnissa perehdyttiin vain haastatteluaineistoon.

Materiaalin analysointivaiheessa pyrittiin saamaan käsitys kokonaisuudesta ja sen saadakseen kirjoitettua aineistoa luettiin useita kertoja. Mitään oivalluksia tai teorioita ei voida päätellä aineistosta ilman, että niihin on täysin perehtynyt. (Elo & Kyngäs 2008, 109) Tässä opinnäytetyössä käytettiin induktiivista sisällönanalyysia, koska haastatteluista saatu materiaali on uutta, eikä aiempia tuloksia löydy.

Induktiivisessa lähestymistavassa haastattelumateriaali puretaan ja luokitellaan pääkategorian ja pienempien kategorioiden alle, etsimällä yhdistäviä ja erottavia tekijöitä. Kuvio 6. Materiaalin purku ala- ja pääloukkiin.

6 Tulokset

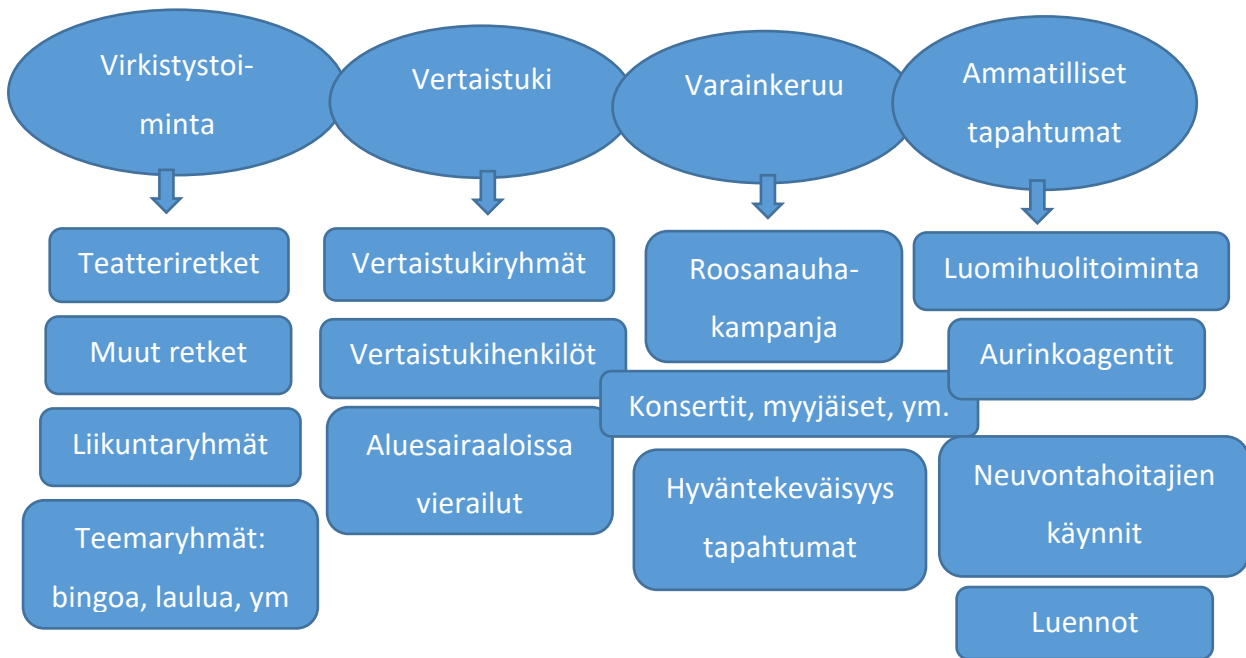
6.1 Paikallisosastotoiminta alueellisesti

Alueellisten syöpäyhdistysten paikallisosastotoimintaa on koko Suomen alueella, pois lukien Pirkanmaa ja Ahvenanmaa. Jokaisella syöpäyhdistyksellä toiminnassa on paljon samankaltaisuuksia, mutta myös eroja toiminnasta löytyy. Paikallisosastojen määrät vaihtelevat eri alueilla kolmesta kolmeenkymmeneenviiteen. Suurin määrä osastoja on Pohjois-Suomen Syöpäyhdistyksellä, jossa myös yhdistyksen alueellinen kattavuus on suurin ja näin ollen välimatkat yhdistyksen toimistolle ovat pitkiä ja ammattihenkilöstön tavoitettavuus vaikeampaa. Paikallisosastotoiminnassa mukana olevien vapaaehtoistoimijoiden määrät vaihtelevat muutamasta toimijasta useaan kymmeneen kullakin alueella. Toiminnan aktiivisuus vaihtelee muutaman kerran viikossa tapahtuvasta toiminnasta noin kerran kahdessa kuussa tapahtuvaan toimintaan. Toiminta on virkistys- ja vertaistoimintaa, sekä varainkeruuta (Kuvio 7). Paikallisosastoissa järjestetään vertaisryhmiä, asiantuntijaluentoja, erilaisia liikuntaryhmiä, teatteri- ja muita virkistysretkiä, sekä erilaisia teematapaamisia, kuten bingoa, keilausta tai yhteislaulua. Osastotoimintaan kuuluu myös joissain osastoissa oman alueellisen syöpäyhdistyksen neuvontahoitajien käynnit tapaamisissa ja luomihuolipäivien järjestäminen paikallisosaston alueella. Haasteena jokaisella alueella on vapaaehtoistoimijoiden ikääntyminen ja uusien vapaaehtoistoimijoiden saaminen mukaan toimintaan.

Eihän yhdistyksellä olisi minkäänlaista liikuntaa eikä harrastustoimintaa, jos he eivät sitä toteuttaisi. H2

Se, että osastot saadaan pysymään aktiivisina, niin siihen tarvitaan myös työtä. H2

Osastojen tehtävä on jakaa tietoa ja tukea, mutta toki myös se virkistyspuoli. H6

Kuvio 7. Paikallisosastojen toimintamuotoja

6.2 Paikallisosastotoiminnan tärkeys

Haastatteluihin osallistuneista kymmenestä syöpäyhdistysten ammattihenkilöistä kahdeksan kertoi kokevansa paikallisosastotoiminnan alueellaan tärkeänä tai todella tärkeänä. Kaksi haastateltavaa kertoi, ettei näe paikallisosastotoimintaa tärkeänä tai ainakin sen pitäisi muuttua, jotta se voisi olla toimivaa.

Tärkeäksi paikallisosastotoiminta koettiin sen vuoksi, että ammattihenkilöstön määrä syöpäyhdistyksissä on pieni ja yhdistysten maantieteelliset alueet ovat suuria. Ammattihenkilöt eivät pysty tavoittamaan kaikkia syöpään sairastuneita, jotka tukea tarvitsevat. Tässä paikallisosastojen vapaaehtoistoimijoiden järjestämä paikallisosastotoiminta koetaan tärkeäksi. Paikallisosastojen kautta alueellinen syöpäyhdistys saa näkyvyyttä oman maakunnan alueella ja paikallisosastojen vapaaehtoistoimijat osaa- vat myös saattaa tukea tarvitsevia syöpään sairastuneita ja heidän läheisiään tarvittaessa syöpäyhdistysten ammattihenkilöiden ja toimintojen luokse. Haastatteluun vastanneilta nousi toive, että paikallisosastotoiminta tullaan tulevaisuudessa kytkemään näkyvämmiin oman alueellisen syöpäyhdistyksen toimintaan ja myös kytkentä alueellisten syöpäyhdistysten ja Suomen Syöpäyhdistyksen välillä olisi selkeämpi.

Ei millään maailman konstilla eikä millään rahasummalla oltaisi saatu sitä näkyvyyttä, mitä olemme maakunnissa saaneet paikallisosastojen tapahtumien kautta. Olen niin ylpeä näistä meidän ihmisistä, jotka jaksaa vielä tehdä tätä toimintaa. H2

Kyllä, kyllä koen, että osastotoiminta on tärkeää. Ne on meidän tuntosarvet ne paikalliset henkilöt sillä alueella. Paikalliset toimijat on meille kallisarvoisia. H4

Näen erittäin tärkeänä paikallisosastotoiminnan. Meidän järjestössä on olemassa arvot ja niissä on saavutettavuus ja tasa-arvo. Ja meidän säännötkin ohjaavat toimimaan koko maakunnan alueella ja eihän me näillä henkilöstöresursseilla pystyttäisi sitä toimintaa tuomaan alueen sairastuneille ja heidän läheisilleen, ellei meillä paikallisosastoja olisi. H6

Haastatteluissa nousi esiin kysymys, onko paikallisosasto tärkeää, jos sinne ei saada uusia ihmisiä, vaan toiminnassa on mukana ihmisiä, jotka ovat siinä olleet mukana jo vuosia tai vuosikymmeniä. Jos toiminta ei houkuta mukaan vastasairastuneita, onko sillä vertaistuellista merkitystä? Paikallisosastotoiminnan tärkeyden puolesta haastateltavat nostivat esille sen, että alueellisten syöpäyhdistysten toimitilat ja toiminnot voivat olla pitkän matkan päässä sairastuneen tai läheisen asumiskunnasta, eikä näin ollen tavoita heitä. Varsinkin iäkkäiden ihmisten on hankala tai mahdotonta lähteä mukaan toimintoihin pidemmän matkan päässä. Haastateltavat kuitenkin näkivät tärkeänä, että vapaaehtoistoimijoiden tukena ja rinnalla paikallisosastotoiminnassa ovat syöpäyhdistyksen ammattihenkilöt.

Nyt alkaa olla sillä tavalla, että jos ei jotain ala tapahtumaan, niin loppuu koko XX-alueen paikallisosasto. H5

Näen, että jatkossa ei ehkä ole tärkeää, koska siitä on aika ajanut ohi. Sinnehän ei tule enää uusia eikä sinne tule nuoria. Meidän osastojen vetäjätkin ovat kahdeksankymppisiä. H9

6.3 Paikallisosastotoiminnan johtaminen

Paikallisosastojen toimintaa kaikilla alueilla johtaa oman alueellisen syöpäyhdistyksen toiminnanjohtaja. Kolmella syöpäyhdistyksellä on myös palkattu vapaaehtoistyön koordinaattori, joka on toiminnanjohtajan rinnalla mukana paikallisosastojen vapaaehtoistoimijoiden koordinoinnissa ja johtamisessa. Myös syöpäyhdistysten sairaanhoitajat/neuvontahoitajat, järjestösihteerit, toiminnanohjaajat, sekä toimistosihteerit koordinoivat omassa toimenkuvassaan vapaaehtoistoimintaa ja ovat yhteistyössä paikallisosastojen kanssa.

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että vapaaehtoistoimijoiden ylläpitämää paikallisosastotoimintaa täytyy johtaa. Vapaaehtoistoimijoiden johtaminen kuitenkin koettiin haastateltavien mukaan hieman erilaiseksi kuin palkatun työntekijän johtaminen. Vapaaehtoisten johtamisessa kannustaminen ja kiitoksen sanominen olivat asioita, joita useampi haastateltava nosti vapaaehtoisten johtamisessa jopa vielä tärkeämmäksi kuin palkatun työntekijän kohdalla. Tärkeäksi nostettiin myös se, että vapaaehtoisille saataisi viesti ja tunne siitä, että heidän tekemänsä työ on osa isoa ja tärkeää kokonaisuutta.

Valuttaisin voimallisemmin osastotoiminnan johtamiseen mukaan Syöpäjärjestöjen strategian, niin että ne siellä osastoissa tulisivat enemmän tietoisiksi siitä. Uskon että strategian kautta ne osastojen ihmiset tuntisivat mielekkäämpänä ja arvokkaampana sen työn, kun se kytkeytyy johonkin isoon juttuun ja he kokisivat että ”nyt me ollaan tekemässä jotain isoa suomenmaassa.” H1

Paikallisosastotoiminnan johtamiseen muutama haastateltava toivoi yhteistä linjaa kattojärjestöltä. Tämä koettiin tarpeellisena, jotta valtakunnallisesti toiminta yhdenmukaistuisi myös vapaaehtoistoiminnan johtamisen osalta.

Ehdottomasti toivoisin, että järjestön sisällä kehitettäisi vapaaehtoisten yhteisiä päiviä johtamisen teemoilla, ihan valtakunnallisesti. H2

Pitäisi johtaa enemmän ja olisi hienoa, jos tulevaisuudessa toiminta olisi enemmän Suomen Syöpäyhdistyksen alla, enemmän johdettavissa. Saataisi esimerkiksi terveyden edistämisen ja yhdistyksen kampanjat enemmän esille myös heidän kanavissaan. H10

Tärkeäksi asiaksi moni haastateltava nosti myös sen, että paikallisosastotoiminnan johtamisessa ylimääräistä byrokratiaa tulisi välttää ja vähentää entisestään. Nykyisellään paikallisosastoissa on yleensä oma hallitus, sekä puheenjohtaja ja sihteeri. Tämä malli luo ylimääräistä byrokratiaa ja vaikeuttaa uusien toimijoiden mukaan saamista paikallisosastotoimintaan. Ammattihenkilöstö toivoi myös johtamiskoulutusta paikallisosastoissa toimiville vapaaehtoistoimijoille. Haastateltavilta nousi muun muassa se, että johtamiseen kuuluu myös uskallusta vastuun antamisesta vapaaehtoistoimijoille.

Tärkeää johtamiskoulutuksen sisältöön on, että muistutettaisi siitä, että jos sulle annetaan mahdollisuus tehdä, niin ihminen kokee sen mielekkääksi ja ottaa vastuun mielellään. Jos taas sua käskytetään koko ajan, niin sittenhän siitä häviää äkkiä kaikki ympäriltä. H1

Pitää johtaa, että pysytään yhdistyksen yhteisessä, sovituissa arvomaailmassa ja muistetaan, että fokus on se sairastunut ihminen ja hänen läheisensä ja heidän auttamisensa. Jos sitä ei johdeta, niin tulee villi viidakko. H8

Syöpäyhdistysten paikallisosastotoimintaa ja vapaaehtoisten johtamista omassa opinnäytetyössään tutkinut Hämäläinen (2019) toteaa hyvän johtamisen olevan avain hyvään vapaaehtoistoimintaan. Syöpäjärjestöjen vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutus ammattihenkilöille on aloitettu vuonna 2018. Ammattihenkilöiden lisäksi koulutus on tulevaisuudessa hyvä levittää myös vapaaehtoistoimijoiden pariin.

6.4 Alueellisten yhdistysten resurssit paikallisosastotoimintaan

Alueellisilla yhdistyksillä on vaihtelevasti resursseja paikallisosastotoiminnan koordinoitiin ja johtamiseen. Tässä kysymyksessä resursseja kartoitettiin niin työajallisen,

taloudellisen kuin tiedollisen resurssin näkökulmasta. Työajallisesti suurin osa koki resurssien olevan riittämättömät, mutta haastateltujen joukossa oli myös kaksi, jotka kokivat oman alueensa resurssien riittävän siihen tarpeeseen, jota osastotoiminta nykyisellään tarvitsee. Kolmella yhdistyksellä on palkattu vapaaehtoistoiminnan koordinaattori, jonka työn yhtenä osa-alueena on paikallisosastojen toiminta. Toiminnanjohtajien aikaresurssit paikallisosastoissa kiertämiseen vuosittain vaihtelee, osa toiminnanjohtajista kiertää jokaisen alueensa paikallisosaston vuosikokouksissa ja osa alueista kutsuu useamman alueen paikallisosastojen ihmiset yhteen tapaamiseen. Myös erilaisia ratkaisuja näiden väliltä löytyy. Ajallisten resurssien riittävyys suhteutuu myös siihen, millaisia tarpeita paikallisosastot tuovat esille. Osa paikallisosastoista toimii hyvin itsenäisesti, mutta osa tarvitsee enemmän tukea yhdistyksen henkilökunnalta.

Toiminnanjohtajalla pitäisi olla resursoitua aikaa johtaa osastoja, että pitäisi ottautua enemmän ja tietää mitä siellä tapahtuu ja miten hommaa tehdään. Ehkä resursseja on liian vähän. Mutta on se toiminnanjohtajasta itsestä kiinni, onko hoksannut tämän johtamisen yhdeksi tärkeäksi työtehtäväksi. H1

Ei millään riitä. Osastotoiminnassa on niin paljon vapaaehtoisia, ettei millään yhden ihmisen työaika riitä. H2

Ei, ei tällä resurssilla pystytä heidän tarpeisiinsa vastaamaan. Monesti paikallisosastoilla on toivetta toiminnanpyörittämiseen ammattilaisilta, vähän sihteerityyppisesti juokseviin asioihin toivovat apua. H10

Taloudelliset resurssit yhdistykseltä paikallisosastoille on pienet. Pääsääntöisesti osastoilla on oma talous, johon he kerryttävät rahaa erilaisilla keräyksillä ja tapahtumilla. Osa paikallisosastoista järjestää konsertteja tai muita tapahtumia, joiden tuotoilla he järjestävät omaa toimintaansa. Muutama alueellinen yhdistys tukee paikallisosastojaan pienillä taloudellisilla avustuksilla, esimerkiksi matka-apurahoina.

Tiedollisena resurssina yhdistykset tarjoavat paikallisosastojen vapaaehtoisille koulutuksia ja ohjauksia, sekä osassa yhdistyksiä paikallisosastojen kirjanpito on siirretty

yhdistyksen alle tai yhdistys tarjoaa apuaan taloushallinnon asioissa. Tämä on koettu monissa paikallisosastoissa hyvänä asiana, sillä iso osa vapaaehtoisista on iäkkäitä, eikä heidän jaksamisensa ja osaaminen riitä talousasioiden hoitoon.

Taloushallinnossa avustaminen, nyt kun siellä alkaa voimat hiipumaan. Uskon, että se tulee tulevaisuudessa lisääntymään, kun osastot alkaa hiipumaan. H4

Toiminnan kehittämisen näkökulmasta, kun sitä oikeasti lähdetään kehittämään (paikallisosastojen toimintaa), niin se vaatii todella paljon resursseja ja työtunteja menee paljon. Mutta sitten kun rakenteet saadaan kuntoon, niin se myös vaatii vähän vähemmän. H7

Omassa työssäni olen nähnyt vapaaehtoistoiminnan monipuolisen skaalan hyvin aktiivisista enemmän ammattilaisten tukea tarvitseviin ryhmiin. Nämä ominaisuudet on hyvä tunnistaa ja tarjota vapaaehtoisille toimijoille mahdollisuus toimintaan, joihin heillä on kykyä ja halukkuutta. Näin toiminta pysyy aktiivisena ja mielekkäänä vapaaehtoistoiminnassa mukana oleville.

6.5 Muutoksen tarve paikallisosastotoiminnassa

Paikallisosastotoimintaa on ollut useamman vuosikymmenen ajan ja toiminnassa saattaa olla mukana ihmisiä, jotka ovat olleet perustamassa osastoja. Kun toiminta on pyörinyt vuosia samanlaisena, eikä mukana olevat vapaaehtoiset ole välttämättä juurikaan vaihtuneet, on monessa osastossa tultu tilanteeseen, että osaston tulevaisuus on vaakalaudalla. Jo osastojen toiminnassa mukana olevien henkilöiden ikääntyminen on fakta, joka tuo haasteita toiminnan jatkuvuudelle. Osa haastatelluista ammattihenkilöistä ei usko paikallisosastojen tulevaisuuteen, eivätkä näe niitä tarpeellisenä toimintona syöpäjärjestöissä. Paikallisosastotoiminnassa muutoksen tarve nousi esille kaikkien vastanneiden osalta. Haastateltavista moni kuitenkin uskoi, että kehittämällä toimintaa vastaamaan kysyntää ja olemalla avoin muutokselle, paikallisosastoilla voi olla valoisa tulevaisuus. Paikallisosastojen keskinäinen yhteistyö, uudenlaisten toimintojen luominen ja vanhojen toimintojen lakkauttaminen nousivat ajatuk-

sina esille haastatteluissa. Paikallisosastotoiminnan tilalle ehdotettiin pop-up tyyppistä toimintaa. Myös erilaisten vertaisryhmien perustaminen syöpään sairastuneiden ja heidän läheisistään nousseiden tarpeiden mukaan olivat kehittämisehdotuksia, joita haastatteluissa nousi. Muutokseen koettiin tarvittavan joko ammattihenkilöstön apua tai aktiivisia vapaaehtoistoimijoita, jotka ovat valmiita muuttamaan vanhoja tapoja toiminnassa.

Enemmän sinne vertaistukisuuntaan, jotta saisi sinne uusia ihmisiä mukaan ja löytyisi uusia tekijöitä. Ei ole järkevää, jos siellä vaan ne samat ihmiset pyörii vuodesta toiseen. H4

Pitää muuttua. Mielekkäät projektit, pop-up tyyppiset hankkeet, keräykset, varainhankinta, terveyden edistämisen touhut, vertaistuki.. tämmöiset elementit pitää sitä koossa. Mutta semmoinen kahvikerhottelu ei vaan enää anna. H5

Paikallisosastotoiminnan muutoshaasteeksi haastatteluissa nousi myös toimivat rakenteet. Jos toimintaan etsitään mukaan nuorempia ja työikäisiä toimijoita, nousi esille rakenteiden muokkaaminen helpoiksi ja valmiiksi, esimerkiksi lomakkeiden ja sähköisten kanavien käytön suhteen. Kuitenkin nostettiin esille se, että myös vapaaehtoistoimijoiden luovuudelle tulee jättää tilaa. Toiminnan merkityksellisyys tulisi saada näkyväksi. Muutosta toivottiin myös siihen, että paikallisosastotoimintaa tulisi kehittää valtakunnallisella syöpäjärjestötasolla, eikä jokaisen alueen tarvitsisi kehittää toimintaa paikallisesti.

Paikallisosastotoiminnan täytyy muuttua, tulla vuoteen 2020. Ottaa sähköisiä juttuja käyttöön, tietenkään unohtamatta niitä ihmisiä, jotka ei halua käyttää sähköisiä toimintoja ja nyt ei puhuta pelkästä iästä. H1

Tarvetta on tarjota uudenlaisia tehtäviä, jotka kiinnostavat seuraavaa sukupolvea. H2

Vapaaehtoisille tulevaa painetta pitää vähentää ja siihen mulla on ajatus, että me saataisi osastojen taloushallinto kokonaan pyörimään yhdistyksen taloushallinnon kautta, eikä osastojen tarvitsisi tehdä enää tilinpäätöksiä. Se vapauttaisi osastoissa resursseja oikeaan toimintaan. H7

Toivon, että siihen saadaan selkeämmin johtamista kattojärjestöltä. Paikallisosastojen yhteistyötä aluesairaaloiden kanssa voisi olla tulevaisuudessa enemmän. H10

Muutos voi olla haaste niin vapaaehtoisille, kuin ammattihenkilöstöllekin. Omassa työssäni olen joskus törmännyt vapaaehtoistoiminnassa muutoshaluttomuuteen, joka kumpuaa siitä, että pitkään toiminnassa mukana olevien toimintatapojen muutosta on saatettu pitää loukkaavana tai arvosteluna. Tärkeää mielestäni on ylläpitää avointa dialogia ja korostaa ettei muutos tarkoita sitä, että asia on aiemmin tehty huonosti.

6.6 Paikallisosastotoiminnan mahdollisuudet tulevaisuudessa

Paikallisosastotoiminta on useimmilla alueilla hiipunut vuosien mittaan. Haastateltavilta osalla nousi esiin mietteitä siitä, tarvitseeko Syöpäjärjestöt paikallisosastotoiminnan kaltaista toimintaa, vai onko tullut aika kehittää sen tilalle erilaisia toimintoja? Muutama vastaajista oli kuitenkin vahvasti sitä mieltä, että paikallisosastotoimintaa tarvitaan myös tulevaisuudessa ja siihen uskottiin, mutta myös heiltä nousi vastauksissa esiin se, että mahdollisuus paikallisosastojen toimivuuteen vaatii muutosta. Vapaaehtoistoiminnan tunnistaminen ja tunnustaminen, sekä vapaaehtoistoiminnasta saatava kiitos toimivat motivaattorina toiminnassa mukana oleville ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ovat asioita, joihin panostamalla järjestöt saavat vapaaehtoistoimintaan mukaan ihmisiä ja vapaaehtoiset motivoitumaan tehtävistä myös tulevaisuudessa. Paikallisosastotoiminnan mahdollisuudet nähtiin erilaisten toimintojen mahdollisuuksina, Yksi haastateltavalta nousut ajatus oli, että toiminnassa tulee tehdä asiakassegmentointia ja palvelumuotoilussa ottaa vapaaehtoiset huomioon niin, että he voivat tehdä palvelutarjottimessa omaa osaansa ammattilaisten rinnalla. Syöpäjärjestöjen strategiassa vapaaehtoistoiminta on yksi ydintehtävä ja koska

julkinen sektori ei tulevaisuudessa pysty varmastikaan lisäämään resurssejaan, on syöpään sairastuneiden ja heidän läheistensä tukeminen jopa nykyistä enemmän Syöpäjärjestöjen tehtävää. Ja siihen tarvitaan myös vapaaehtoisia. Paikallisosastojen toiminta omilla alueillaan mahdollistaa isomman potilasmäärän tavoittamisen ja siinä moni näkee mahdollisuuksia tulevaisuuden paikallisosastotoiminnalle. Paikallisosastotoiminnan jatkuvuuden mahdollistumiseksi suurin osa haastateltavista sanoi, että toiminnan muotojen on oltava jotain muuta kuin ne nykyisellään ovat.

*Onhan sillä haasteita aika paljon, koska se on toimintamuotona aika vanhakan-
taista. H1*

*Näen osastoilla mahdollisuuksia, mutta se vaatii muutoksen ja se muutos on
pitkä. Se vaatii koko ajan puhumista, koulutusta ja myös uudempia ihmisiä mu-
kaan, jotta myös muitten uusien on helpompi tulla mukaan. H8*

Tämmöisenä kerhotoimintana en näe tulevaisuutta. H9

7 Pohdinta

7.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ja kuvata, millainen on syöpäyhdistysten paikallisosastojen toiminnan, sekä mukana olevien vapaaehtoisten johtamisen nykytilanne ja millaisilla keinoilla paikallisosastotoimintaa ja sen johtamista voidaan kehittää. Vapaaehtoistoimintaa, sekä vapaaehtoistoiminnan johtamista on tutkittu viime vuosina jo melko paljon ja tulokset vapaaehtoistoiminnan hyvinvointivaikutuksista ja vapaaehtoistoiminnan johtamisen tarpeellisuudesta ovat samansuuntaisia useissa tutkimuksissa. (Kansalaisareena 2020, Mussumeci ym. 2016, Sipola 2019, Hirvonen & Puolitaival 2018, Hirvonen & Puolitaival 2019, Kuuluvainen 2015.) Paikallisosastojen ydin on vapaaehtoistoiminta, koska paikallisosastojen toiminnan pyörittämisestä vastaavat vapaaehtoistoimijat. Ammattihenkilöt ovat vapaaehtoisten tukena ja apuna, mutta käytännöntasolla

toiminta on vapaaehtoistoimijoiden ylläpitämää. Jos vapaaehtoistoimijoita ei paikallisosastotoimintaan löydy, toiminta kuihtuu pois. Vertaistukitoiminnan tarve syöpään sairastuneille ja heidän läheisilleen on todettu kiistattomasti. Keväällä 2020 maailmaa ravistellut koronavirus muutti paljon asioita myös järjestökentällä ja vertaistukitoiminnassa, muun muassa vertaistuen siirtyminen verkkoon on yksi merkittävä muutos. Soste (2020) kertoo verkkosivullaan Suomen Syöpäpotilaat Ry:n 4/20 tekemästä kyselystä, jolla kartoitettiin syöpään sairastuneiden tuen tarvetta huhti-toukokuussa 2020 koronaviruspandemian aikana. Vertaistuen tarve koettiin merkittäväksi ja esimerkiksi videovälitteisesti tapahtuva tuki hyväksi.

Tämän opinnäytetyön haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että vapaaehtois-toimintaa arvostetaan Syöpäjärjestöissä ja toimintaa pyritään kehittämään, jotta se olisi houkuttelevaa ja miellyttävää niin vapaaehtoistoimijoille, kuin ammattilaisille. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja uusien toimintamallien luominen ovat tärkeitä elementtejä ja ne nousivat esille jokaiselta haastateltavalta. Nämä tutkijana havainnoimat asiat ovat samanlaisia, joita olen työssäni vapaaehtoistoiminnassa havainnut.

Vapaaehtoistoiminnan arvostus ja arvo on vaikeasti mitattava asia. Haastatteluissa nousi esiin, että palkatun ammattihenkilöstön tekemänä Syöpäjärjestöt tavoittaisi paljon vähemmän syöpään sairastuneita ja heidän läheisiään. Vapaaehtoistoiminnan merkitys kansantaloudessamme on merkittävä. Vaikka vapaaehtoistoiminnasta ei makseta palkkaa, sen organisointi ja koordinointi vaatii kustannuksia. Kuitenkin vapaaehtoistoiminnan merkitys ja rahallinen arvo on suuri. Sitä on vaikea mitata, mutta suuntaa antavasti voisi laskea paljonko toiminta maksaisi, jos julkinen sektori toteuttaisi saman palvelun. (Laasanen 2011, 10, 19-20.) Tässä opinnäytetyössä tutkijan tulkinta on se, että haastateltavat eivät vastauksissaan mitanneet vapaaehtoistoiminnan arvoa rahassa, vaan vapaaehtoisten arvostus nousee muista elementeistä. Työntekijänä syöpään sairastuneiden parissa vuosia työskennelleenä olen nähnyt vapaaehtoistoiminnan merkityksen sairastuneille ja heidän läheisilleen ja tutkimuksessa esiin noussut arvostus on helppo ymmärtää.

Vapaaehtoistoiminnan muutokset vaativat rohkeutta, innostuneisuutta ja energiaa. Välillä on hyvä kokeilla rohkeasti, mikä toimii ja mikä ei. Kaikkea ei tarvitse uudistaa, vanhoissa hyväksi havaituissa toimintatavoissa voi olla paljon elementtejä, joita kannattaa edelleen käyttää. Kun vapaaehtoistoiminnalla on selkeä, yhteinen päämäärä, se innostaa ja motivoi mukana olevia. Myös vapaaehtoistoiminnan merkitys ja arvot on hyvä sanoittaa jokaisen toiminnassa mukana olevan tiedoksi. Jos uuden kehittämiseen ei riitä aikaa, eikä energiaa, yksi vaihtoehto on kouluttaa vapaaehtoisia tuutoreita, jotka innostavat ja ohjaavat vapaaehtoistoimintaa paikallisosastoissa. (Karreinen 2018, 15-17) Tärkeää on muistaa, että myös mukavaksi koettu vapaaehtoistoiminta voi uuvuttaa. Jokaisen toiminnassa mukana olevan vapaaehtoisen on hyvä muistaa pitää huolta omasta jaksamisestaan, mutta vastuu vapaaehtoisten hyvinvoinnista on myös yhdistyksellä. Tätä vapaaehtoisten hyvinvoinnista huolehtimista yhdistys tekee esimerkiksi luomalla ja kehittämällä omia rakenteita ja toimintatapoja. Selkeä viestiminen, riittävä koulutus, motivaation tukeminen ja vapaaehtoisten kuunteleminen ovat esimerkkejä siitä, kuinka vapaaehtoistoimijoiden jaksamista voidaan tukea. Kun vapaaehtoisille löytyy itselle sopiva toimintamuoto ja tehtävänkuva, eikä ketään uuvuteta liiallisen tehtäväkuorman alle, vaan tehtäviä jaetaan esimerkiksi erilaisille työryhmille, voidaan olla polulla kohti innostavaa vapaaehtoistoimintaa. (Levo 2018.)

Vapaaehtoistoiminnan johtaminen jakoi haastateltavissa mielipiteitä niin, että osa totesi vapaaehtoistoiminnan tarvitsevan johtamista, mutta vastaajista muutama myös koki ettei vapaaehtoistoimintaa tarvitse erikseen johtaa, tai ainakin johtamisen tulee olla hyvin näkymätöntä. Johtamattomasta vapaaehtoistoiminnasta voidaan käyttää nimikettä neljännen sektorin toiminta. Neljäs sektori on vapaa kokoustamista vaativasta byrokratiasta ja sen toiminta voi joskus kestää vain yhden tapahtuman ajan. Kuitenkin pitkäkestoisempi toiminta ja isommat tapahtumat yleensä vaativat taustalle järjestön tuen. Voi olla, että neljäs sektori tulee tulevaisuudessa olemaan kytköksissä kolmannen sektorin toiminnan kanssa ja molemmat hyötyvät toisistaan. (Pulkinen 2018, 71-73.)

Syöpäyhdistysten paikallisosastoilla vapaaehtoistoimijat ovat valinneet joukostaan hallinnon, jonka jäsenet vastaavat toiminnasta. Hallinnosta käytetään alueesta

riippuen joko nimitystä hallitus tai johtokunta. Monesti pienten, vapaaehtoisvoimin toimivien ryhmittymien hallinnollista puolta voidaan pitää liian raskaana ja paikallisosastotoiminnassa kannattaa miettiä millaisin keinoin sitä voisi keventää. Haastatteluissa tuli esille, että paikallisosastoissa toimivat vapaaehtoiset ovat suurin osa melko iäkkäitä ja hallinnolliset toimet voivat aiheuttaa toiminnasta pois jäämisen, vaikka halua olisi muuten vielä jatkaa toiminnassa. Myös talousasioiden hoitaminen kuormittaa vapaaehtoisia ja osa yhdistyksistä onkin siirtänyt taloudesta osia ammattihenkilöiden hoidettaviksi.

Yhdistyslain hyvän hallintotavan tarkoitus on helpottaa toimintaa ja luoda luottamusta myös ulospäin sidosryhmille. Hyvän hallintotavan tavoite on myös vähentää epäselvyyksiä, sekä kannustaa ja helpottaa jäseniä tulemaan mukaan toimintaan ja päätöksentekoon. Vaikka paikallisosastoilla on oma hallitus, ne eivät ole autonomisia, vaan oman alueellisen syöpäyhdistyksen toimintamuoto. Yhdistysten toiminnassa johtava toimihenkilö on vastuussa päivittäisestä toiminnasta, eli myös paikallisosastotoiminnan johtajana tämän hyvän hallintotavan suosituksen mukaan toimii toiminnanjohtaja tai pääsihteeri. (Allianssi, Soste & Valo 2015.) Käytännön tasolla paikallisosastojen vapaaehtoistoimijat toimivat hyvin itsenäisesti, mutta saavat tukea ja apua ammattihenkilöstöltä.

Paikallisosastojen hallinnon keventäminen voi olla yksi avain paikallisosastojen toiminnan ylläpitämiseen tulevaisuudessa. Keventämistä voi tehdä esimerkiksi vähentämällä kokousten määrää tai muuttaa kokousmuotoja ja niiden tavoitteellisuutta. Etäkokoukset tai sähköpostikokoukset voivat olla yksi mahdollisuus, varsinkin pitkien välimatkojen päässä oleville. Tärkeää paikallistason toiminnassa on myös tuntee oman järjestön toimintaa isommassa mittakaavassa. Tämä voi vähentää päällekkäistä tekemistä ja säästää aikaa ja resursseja. Talous ja esimerkiksi erilaisten rahoitusten haku ja jakaminen paikallisosastoille voi olla hyvä keskittää omalle alueelliselle yhdistykselle. Kirjanpito palvelun voi myös ostaa ulkopuolelta. Yhdistyshallinnon keventämisessä myös erilaisten dokumenttien suhteen kannattaa miettiä, mitkä ovat välttämättömiä ja oleellisia. Yhdistysten kootut dokumenttipohjat, kenties sähköisesti saataville, selkeyttävät toimintaa ja auttavat vapaaehtoisia tekemään tarvittavat dokumentit. Alueellisista

syöpäyhdistyksistä usealla on monta paikallisosastoa. Hallinnon keventäminen voi helpottua myös yhdistämällä hallintoja naapurikuntien osastojen kanssa. (Lihavainen 2012.)

Paikallisosastotoiminnan tulevaisuus herätti haastateltavissa monenlaisia ajatuksia. Suurin osa oli luottavainen toiminnan jatkuvuudesta, mutta moni toi kuitenkin esiin haasteen vapaaehtoistoimijoiden ikääntymisestä ja uusien toimijoiden löytyminen mukaan toimintaan. Lihavainen (2012) nostaa esille näitä samoja haasteita yhdistystoiminnassa yleensä. Myös erilaiset virtuaaliset palvelut ja ryhmät haastavat perinteisen yhdistystoiminnan muodot. Erilaisia tulevaisuuden haasteita yhdistystoiminnalle esittää artikkelissaan myös Levo (2018.) Levo nostaa esille haasteita uusien jäsenten rekrytoinnissa ja jäsenten motivoimisesta toiminnassa pysymiseen. Hän mainitsee myös erilaisten teknisten toimintojen voivan aiheuttaa haasteita. Näitä samoja asioita nosti esiin myös haastateltavat paikallisosastotoiminnan haasteita miettiessään. Levo mainitsee myös verkostoitumisen, joka on yksi tärkeä osa yhdistystoiminnan virkeänä säilyttämiseen. CoPassion-työryhmä (2020) tutkii myötätuntoa ja yhtenä osa-alueena tutkimuksessa on yritysvapaaehtoisuus, joka on kasvava ilmiö Euroopassa ja yleistyy koko ajan myös Suomessa. Tulevaisuudessa kenties myös Syöpäjärjestöjen vapaaehtoistoiminnassa ja paikallisosastotoiminnassa on mukana vapaaehtoisia tämän yritysvapaaehtoistoiminnan kautta.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä on huomioitu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimuksessa edetään näiden ohjeiden mukaisesti. Tutkimus tehtiin rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti. Tutkimukseen osallistuminen oli haastateltaville vapaaehtoista ja se myös kerrottiin jo haastattelupyynnönä toimineessa saatekirjeessä. Haastateltavilla oli mahdollisuus kieltäytyä halutessaan missä vaiheessa vain osallistumasta tutkimukseen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Haastateltavan nimi ja asema organisaatiossa, sekä haastateltavan henkilön edustama aluellinen syöpäyhdistys ei paljastu tutkimuksen tuloksissa. Haastateltavia oli yksi kustakin aluellisesta syöpäyhdistyksestä ja vastannut henkilö olisi helppo tunnistaa jos vastaajan maantieteellinen alue kerrottaisi tutkimuksessa.

Haastateltavat nimettiin ammattihenkilöiksi. Haastateltava ja annetut vastaukset koodattiin tutkimusvaiheessa niin, että tutkija pystyi niihin itse palaamaan tarvittaessa, mutta valmiissa aineistossa on pyritty siihen, että haastateltavien anonymiteetti säilyi eikä kenekään vastauksia pysty yhdistämään tiettyyn alueeseen.

Muiden tutkijoiden työtä on opinnäytetyössä arvostettu ja lähdeviittaukset on tehty asianmukaisesti. Tutkimuksen tulokset tallennettiin tutkijan henkikökohtaiselle tietokoneelle salasanan taakse ja ne tuhotaan kolmen kuukauden sisällä opinnäytetyön valmistumisesta, syksyn 2020 aikana. Tutkimus ei saanut rahoitusta mistään taholta ja tutkijan omat sidonnaisuudet Syöpäjärjestöjen työntekijänä kerrottiin saatekirjeessä haastateltaville, sekä tässä opinnäytetyön raportissa. (Tutkimuseettinen lautakunta 2012.)

Tutkimustuloksissa vastaajien anonymiteetin säilyminen oli suurin eettinen kysymys, koska tässä tutkimuksessa ei käsitelty ihmisten henkilötietoja, eikä se kohdistunut henkilöihin vaan toimintatapoihin järjestössä. Tutkimuksessa ei myöskään käsitelty mitään Syöpäjärjestöjen salassa pidettäviä tietoja.

Tutkimuksen luotettavuus on arvioitava kaikissa tutkimustoiminnassa, koska sen avulla pyritään välttämään virheitä. Laadullisen tutkimuksen piirissä luotettavuudesta on erilaisia käsityksiä. Tärkeitä asioita tutkimuksen luotettavuudessa ovat totuus ja objektiivinen tieto, tutkijan puolueettomuus, sekä tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti. Laadullisessa tutkimuksessa on huomioitava myös se, että tutkittavan antama tieto on hänen omaa kokemustaan tai tulkinnastaan, eikä näin ollen voida puhua onko jokin asia ”väärin” tai ”oikein” suhteessa totuuteen. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 127-137).

Tässä opinnäytetyössä kerrottiin mitä tutkittiin ja miksi. Aineiston keruumenetelmäksi valittiin yksilöhaastattelu ja haastattelut nauhoitettiin kahdelle eri tallentimelle. Tutkimuksen tiedonantajat, eli haastateltavat valittiin heidän ammattiroolinsa perusteella niin, että tiedonkeruussa oli haastateltavia valtakunnallisesti koko Suomesta. Tutkija piti vastuullisesti kiinni aineiston kokoamisesta ja analysoinnista, sekä selkeistä ja ymmärrettävistä tutkimustuloksista koko tutkimuksen ja raportoinnin ajan. (Tuomi&Sarajärvi 2012, 134-141).

7.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyön tuloksista voidaan tehdä johtopäätöksiä siitä, että Syöpäjärjestöjen alueellisten Syöpäyhdistysten paikallisosastoiden määrissä ja toiminnoissa on melko paljon eroavaisuuksia. Pitkät välimatkat ja ikääntyvät vapaaehtoistoimijat luovat haastetta toiminnalle. Paikallisosastotoimintaa pidetään kuitenkin pääosin tärkeänä keinona tavoittaa syöpään sairastuneita ja heidän läheisiään kattavammin, kuin alueellinen syöpäyhdistys pystyisi. Selkeästi nousi esiin toiminnan muutoksen tarve ja vapaaehtoistoiminnan johtamisen tarve. Johtamiskoulutusta tulisi yhtenäistää valtakunnallisesti ja sitä tulisi tarjota myös toiminnassa mukana olevilla vapaaehtoisilla ammattihenkilöiden lisäksi. Haasteita toiminnassa uusien toimijoiden löytymisen ja paikallisosastojen toimintamuotojen kehittäminen vastaamaan tarvetta. Osa syöpäyhdistyksistä kertoi harkinneensa paikallisosastotoiminnan muuttamista kerhotuiminnaksi tai vertaisryhmätuiminnaksi, jolloin ylimääräinen hallinnollinen toiminta jäisi pois ja helpottaisi toimintaa.

Syöpäjärjestöt kehittävät jatkuvasti vapaaehtoistoimintaansa ja myös alueellisten syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminta on yksi osa siinä. Tämän opinnäytetyön tulosten pohjalta vapaaehtoistoiminnan johtamista pystytään tarkastelemaan ammattihenkilöstön näkökulmasta. Jokainen haastatteluun vastannut ammattihenkilö tekee työtä paikallisosastojen vapaaehtoisten kanssa ja näkee aitiopaikalta toiminnan haasteet ja onnistumiset. Jatkotutkimusaiheita, joita tämän opinnäytetyön tutkimuksen pohjalta nousi, on esimerkiksi paikallisosastotoiminnan vapaaehtoistoimijoiden johtamiskoulutus, paikallisosastojen toimintojen yhtenäistäminen valtakunnallisesti ja paikallisosastojen toimintojen päivittäminen 2020-luvulle.

Paikallisosastojen vapaaehtoistojien johtamiskoulutus nousi esiin useammalta haastateltavalta. Voiko hyvä vapaaehtoisten johtamiskoulutus lisätä toiminnan mielekkyyttä ja toimintaan mukaan haluavien määrää? Myös syöpäyhdistysten ammattihenkilöiden koulutus vapaaehtoistoiminnan johtamiseen on ajankohtaista.

Haastatteluissa monen toiveena oli paikallisosastotoiminnan yhtenäistäminen valtakunnallisesti. Jatkotutkimusaiheena olisi hyvä selvittää voiko paikallisosastotoiminta olla helpommin organisoitavaa ja ulospäin tunnetumpaa, jos paikallisosastoilla olisi valtakunnallisesti samanlaiset säännöt ja toiminnot? Yhtenäiset toiminnot ja nimikkeet myös paikallisosastojen johtokuntien/hallituksen osalta helpottaisi toiminnan hallittavuutta. Esimerkiksi vapaaehtoistojen tarkoitettu verkkosivusto / intranet, johon on koottu asiakirjapohjia ja toimintaohjeita voi olla yksi keino yhdenmukaistaa ja helpottaa toimintaa. Tulevaisuuden pohdintaa tulee käydä myös siitä millaisilla keinoilla paikallisosastojen toiminta ja alueellisten syöpäyhdistysten tekemä työ tulisi tunnetuksi yhteisenä toimijana myös ulkopuolisille toimijoille?

Paikallisosastojen toiminnan kehittäminen ja päivittäminen 2020-luvulle on aihe, joka vaatii jatkotutkimusta ja kehittämistä, jotta paikallisosastojen toiminta pysyisi osana Syöpäjärjestöjen toimintaa tulevaisuudessa. Lähes jokainen haastateltava nosti esiin, että nykyisenlainen kahvikerho-tyyppinen toiminta ei ole toimiva konsepti tulevaisuuden toiminnassa. Erilaisia vaihtoehtoja toiminnan kehittämiseen voi olla esimerkiksi uusien jäsenten rekrytointi toimintaan, tai yritysvapaaehtoisuuden hyödyntäminen toiminnassa.

Lähteet

Allianssi, Soste & Valo. 2015. Yhdistysten hyvä hallintotapa. Viitattu 24.7.2020.
https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2018/12/hh-opas_nettiin.pdf

Brax, T. 2018. Järjestöjen rooli maakunta- ja Sote- uudistuksessa. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Helsinki. Viitattu 20.1.2020.
https://stm.fi/documents/1271139/6184550/Raportti_Jarjestojen_rooli_maakuntaja_soteuudistuksessa.pdf/acf121aa-4008-4244-b453-d9c636e96ea1/Raportti_Jarjestojen_rooli_maakuntajasoteuudistuksessa.pdf

CoPassion. 2020. Myötätunto yritysten vapaaehtoistoiminnassa. Viitattu 25.7.2020.
<http://copassion.fi/tutkimus/>

Curran, R. 2016. Making a lasting impact abroad as a short term volunteer. Global Volunteers. Viitattu 8.7.2020. <https://globalvolunteers.org/impact-of-short-term-volunteers-abroad/>

Dym, B. & Hutson, H. 2005. Leadership in Nonprofit Organizations: Lessons from Third Sector. London: Sage Publications.

Elo, S. & Kyngäs, H. 2008. The qualitative content analysis process. Journal of Advanced Nursing 62 (1), 107-115.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 10. painos. Tampere: Vastapaino.

European Volunteer Centre. 2006. Manifest – Eurooppalainen vapaaehtoistyön manifesti. Viitattu 5.2.2020. http://www.kansalaisareena.fi/CEVManifesto_FI.pdf

Finfami. 2019. Vapaaehtoistoiminnan käsikirja. Viitattu 3.7.2020.
<https://finfamiliaatu.fi/laatukasikirja/vapaaehtoistoiminnan-kasikirja-osa-4-vapaaehtoisten-hyvinvoinnin-ja-osallisuuden-tukeminen/>

Grönlund, H. 2012. Volunteerism as a mirror of individuals and society: reflections from young adults in Finland. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Viitattu 25.7.2020.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/32919/voluntee.pdf?sequence=1&sAllowed=y>

Grönlund, H. & Pessi, A. 2015. Giving in Finland: The Multidimensional Role of Giving in a Context of a Changing Welfare Model. Teoksessa Wiepking, Pamala & Handy, Femida (toim.) The Palgrave Handbook of Global Philanthropy. London: Palgrave Macmillan.

Harju, A. 2004. Vapaaehtoistoiminnan merkitys kasvaa. Viitattu 5.2.2020.
https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/kansalaisfoorumi.net/vapaaehtoistoiminnan_merkitys_kasvaa

Helander, V. & Laaksonen, H. 1999. Suomalainen kolmas sektori. Kansalaisyhteiskunta. Viitattu 21.7.2020.

- https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto-ja_yhdistystoiminta/aiemmat_artikkelit/suomalainen_kolmas_sektori
- Hirvonen, S. & Puolitaival, S. 2019. Usein sanottua vapaaehtoistoiminnasta Teoksessa: Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (Toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2019. Kansalaisareena Ry.
- Hirvonen, S. & Puolitaival, S. 2018. (Toim.) Vapaaehtoistoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2018. Kansalaisareena Ry.
- Hämäläinen, A. 2019. Vertaisuus vapaaehtoisuuden voimavarana. Opinnäytetyö: Humak.
- Juhola, E. 2012. Tuottaja 2020. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Juuti, P. & Luoma, M. 2009. Strateginen johtaminen. Miten vastata kompleksisen ja postmodernin ajan haasteisiin? Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Jyväskylän Yliopisto. (7.12.2019) Laadullinen tutkimus. Viitattu 7.12.2019. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Kansalaisareena. Tutkimukset ja selvitykset. 2020. Helsinki. Viitattu 8.7.2020. <https://www.kansalaisareena.fi/aineistoa/tutkimukset-ja-selvitykset/>
- Karreinen, L. 2018. Koordinaattori muutosagenttina. Teoksessa: Hirvonen, S & Puolitaival, S. 2018. (Toim.) Vapaaehtoistoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2018. Kansalaisareena Ry.
- Keski-Suomen Syöpäyhdistys Ry. 2010. Paikallisosastojen toimisääntö. Jyväskylä.
- Kiukas, V. 2020. Sote-järjestöille kylmää kyytiä valtivarainministeriön budjettiesityksessä. Soste. Viitattu 13.9.2020 <https://www.soste.fi/uutinen/sote-jarjestoille-kylmaa-kyytia-valtiovarainministerion-budjettiesityksessa-budjettiriihessa-loydettava-kestava-ratkaisu-jarjesterahoitukselle/>
- Konttinen, E. (7.1.2020). Kolmas sektori. Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 7.1.2020. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>
- Kuuluvainen, S. 2015. Vapaaehtoistyön johtaminen. Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry. Helsinki.
- Laasanen, J. 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen 4H-liitto, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Suomen Punainen Risti. Raportteja 70. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. Viitattu 23.7.2020. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225281/Raportteja70.pdf?sequence=1>
- Laimio, A. & Välimäki, S. 2011. Vapaaehtoistoiminta kehittyy. Jyväskylä: Keski-Suomen Sosiaaliturvayhdistys.

- Leinonen, R. 2018. Sisällönanalyysi. Viitattu 5.2.2020.
<https://www.spoken.fi/sisallanalyysi/>
- Levo, T. 2018. Haasteet yhdistystoiminnassa ja niiden haasteet. Eläkeliitto. Viitattu 25.7.2020. <https://www.elakeliitto.fi/tietoa/materiaalit-yhdistyksille/haasteet-yhdistystoiminnassa-ja-niiden-selvittaminen>
- Lihavainen, L. 2012. Kuinka keventää yhdistyksen hallintoa? OK-opintokeskus. Viitattu 24.7.2020. <https://docplayer.fi/31881282-Kuinka-keventaa-yhdistyksen-hallintoa-ok-opintokeskus-lea-lihavainen.html>
- Majalahti, M., Tuomela, J. & Viren U-M. 2017. Vapaaehtoistoiminnan info. Satakunnan yhteisökeskus. Viitattu 6.2.2020. <http://www.yhteisokeskus.fi/wp-content/uploads/2017/08/Satakunnan-Vapaaehtoistoiminnan-Info-2017.pdf>
- McCaughan, E., Parahoo, K., Hueter, I., Northouse, L & Bradbury, I. 2017. Online support groups for women with breast cancer. Institute of Nursing and Health Research, Ulster University, Coleraine, UK. Viitattu 22.7.2020. <https://www-cochranelibrary-com.ezproxy.jamk.fi:2443/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD011652.pub2/full?highlightAbstract=cancer%7Csupport%7Cpeer>
- Meyer, A., Moran, C., Fitzpatrick, T., Ernst, J. & Körner, A. 2018. Oncology Volunteers- The effect of a personal cancer history on compassion and psychological well-being. Viitattu 22.7.2020.
<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.jamk.fi:2048/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=323cca31-159e-4327-9b07-958caf302f51%40sdc-v-sessmgr01>
- Mussumeci, P A., Aguiar, B., Chaves, S. & Ramos, W. 2016. Volunteering in the United States of America: an Experience Report. Viitattu 23.7.2020.
<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.jamk.fi:2048/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=8&sid=5683367d-1ec4-496a-8d46-33cc049aedb9%40sessionmgr103>
- Nylund, M. 2010. Varieties of mutual support and voluntary action. A study of Finnish self-help groups and volunteers. Hakapaino Oy. Helsinki.
- Payne, E., Howlett, S. & Rochester, C. 2010. Volunteering and Society in the 21st. London: Palgrave Macmillan.
- Poikolainen, K. 2013. Tekeekö vapaaehtoisesti auttava hyvää itselleenkin? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 2013;129(20):2100- Viitattu 17.12.2019
<https://www.duodecimlehti.fi/duo11279>
- Pulkkinen, M. 2018. Vapaa kansalaistoiminta ja vapaaehtoistoiminnan koordinointi. Teoksessa: Hirvonen, S & Puolitaival, S. 2018. (Toim.) Vapaaehtoistoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2018. Kansalaisareena Ry.
- Rahkonen, J. 2018. Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Kansalaisareena. Viitattu 31.12.2019 http://www.kansalaisareena.fi/ka2016/wp-content/uploads/2018/05/Vapaaehtoistyö_tutkimusraportti-2018.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 23.1.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html

Saaristo, K. & Jokinen, K. 2002. Suomalainen yhteiskunta. Helsinki: WSOY.

Schapira, L. 2017. Why Peer Support Is Important for People Coping With Cancer. Viitattu 6.7.2020. <https://www.cancer.net/blog/2017-06/why-peer-support-important-people-coping-with-cancer>

Seppä, K. 2016. Syöpä Suomessa – Syövät vuonna 2030. Suomen Syöpärekisteri. Viitattu 1.7.2020. <https://www.syopajarjestot.fi/julkaisut/raportit/syopa-suomessa-2016/syovat-vuonna-2030/>

Sipola, M. 2019. Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen suomalaisessa yhteiskunnassa. ProGradu. Helsingin yliopisto.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. 2020. Koronavirustilanne vaikuttaa vuoden 2021 uusien STEA-avustusten hakuun. Viitattu 29.7.2020. <https://www.stea.fi/-/koronavirustilanne-vaikuttaa-vuoden-2021-uusien-stea-avustusten-hakuun#68c84b84>

Soste. 2020. Järjestöjen talous ja koronavirus. Viitattu 2.7.2020. <https://www.soste.fi/jarjestoille/jarjestojen-talous-ja-koronavirus/>

Stranius, L. 2018. Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Kansalaisareena. Viitattu 4.1.2020 <http://www.kansalaisareena.fi/ka2016/wp-content/uploads/2018/05/Vapaaehtoisty%C3%B6n-tekeminen-Suomessa-2018-Stranius.pdf>

Syöpäjärjestöt. 2020. Historia. Viitattu 3.5.2020 <https://www.syopajarjestot.fi/jarjesto/historia/>

Syöpäjärjestöt. 2019. Järjestö. Viitattu 15.12.2019 <https://www.syopajarjestot.fi/jarjesto/>

Syöpäjärjestöt. 2019. Kärkihankkeet 2015-2020. Viitattu 7.1.2020 <https://www.syopajarjestot.fi/jarjesto/strategia/karkihankkeet-2015-2020/>

Syöpäjärjestöt. 2019. Vuosikertomus 2018. Viitattu 10.1.2020 <https://www.syopajarjestot.fi/julkaisut/raportit/suomen-syopayhdistyksen-vuosikertomus-2018/neuvontapalvelut-kuntoutus-ja-vertaistuki/>

Syöpäjärjestöt. 2020. Syöpäjärjestöjen strategia vuosille 2021-2025. Viitattu 23.1.2020. <https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/frantic/syopa-jarjestot/Liite-28-B-Sy%C3%B6p%C3%A4j%C3%A4rjest%C3%B6jen-uusi-strategia-2021-2025.pdf>

Syöpäpotilaat Ry. 2020 Vertaistuen tarve korostuu koronakriisin aikana. Viitattu 29.7.2020. <https://www.syopapotilaat.fi/ajankohtaista/verkkouutiset/vertaistuen-tarve-korostuu-koronakriisin-aikana/>

Syrjänen, K. 2017. Vapaaehtoisten työnohjauksesta apua toimijoiden tukemiseen ja innostamiseen. Teoksessa: L. Karreinen, M. Halonen & M. Tennilä (toim.) 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry.

Tennilä, M. 2017. 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Teoksessa: Karreinen, L., Halonen, M. & Tennilä, M. (Toim.) 2017. 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 12.1.2020.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Yeun, Y R. 2020. A Study on the Motivations of Korean Hospice Volunteers.

Department of Nursing, Kangwon National University. Korea. Viitattu 23.7.2020.

<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.jamk.fi:2048/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=18&sid=5940ef8d-9127-4aa7-b236-9384a9bec073%40sdc-v-sessmgr02>

Liitteet

Liite 1. Saatekirje haastatteluun osallistuvalla

Hei,

Olen terveyden edistämisen YAMK -opiskelija Jyväskylän Ammattikorkeakoulussa. Teen YAMK-opinnäytetyön Suomen Syöpäyhdistys Ry:n toimeksiannosta ja aiheenani on alueellisten syöpäyhdistysten paikallisosastotoiminnan kehittäminen. Keskityn työssäni tutkimaan sitä, millaisia vapaaehtoistoiminnan johtamisen rakenteita yhdistyksissä on. Toivon löytäväni haastateltavaksi yhden ammattihenkilön jokaisesta alueellisesta yhdistyksestä, joissa on paikallisosastotoimintaa. Haastateltava voi olla toiminnanjohtaja tai yhdistyksen ammattihenkilö, joka on yhteistyössä paikallisosastojen vapaaehtoistojen kanssa. Haastattelu tapahtuu Teams- tai Skype-puhelun kautta ja se nauhoitetaan.

Haastatteluajankohta sovitaan erikseen jokaisen haastateltavan kanssa ja haastattelut ajoittuvat helmikuulle 2020. Haastatteluihin osallistuminen on vapaaehtoista. Anonymiteetti suojataan, eikä ketään voida tunnistaa tekstistä. Tietoja ja näkemyksiä, joita haastatteluista saadaan, tullaan käyttämään vain kyseisessä opinnäytetyössä.

Kiitos jokaiselle haastatteluun osallistuvalla henkilölle, kehitetään yhdessä syöpäjärjestöjen vapaaehtoistoimintaa entistä toimivammaksi ja asiakkaita palvelevammaksi.

Ystävällisin terveisin,

Marika Raitio

Sairaanhoitaja, Terveyden edistämisen YAMK -opiskelija, JAMK

e-mail / puh.nro

Liite 2. Haastattelukysymykset

1. Kerro yhdistyksenne paikallisosastotoiminnasta
  - a. millaista toimintaa ja kuinka säännöllistä toimintaa on?
  - b. paljonko vapaaehtoistoimijoita on mukana?
  - c. paljonko paikallisosastojen järjestämiin toimintoihin osallistuu syöpään sairastuneita/heidän läheisiään?
  - d. näetkö ammattihenkilönä paikallisosastojen toiminnan tärkeänä? Miksi?
2. Miten ammattihenkilön näkökulmasta paikallisosastoissa tehtävää toimintaa tulee johtaa?
  - a. onko yhdistyksellä selkeästi määritelty kuka paikallisosastotoimintaa johtaa?
  - b. onko jokaisessa paikallisosastoissa määritelty toiminnasta vastaava henkilö?
3. Millaisia vapaaehtoistyön johtamisen rakenteita yhdistyksellä on, jotka tukevat paikallisosastotoimintaa?
  - a. koulutusta/palkitsemista/kokouksia, jotain muuta, mitä?
4. Millaiset ovat yhdistyksen resurssit osastotoiminnan hyväksi?
  - a. Tiedolliset, taloudelliset, työajalliset, jokin muu?
5. Millaisena näet paikallisosastotoiminnan alueellanne tulevaisuudessa?
  - a. mitkä ovat paikallisosastojen tarpeet?
  - b. miten ammattilaisena arvioit yhdistyksenne kyvyn vastata näihin tarpeisiin?
  - c. tarvitseeko paikallisosastotoiminnan muuttua? miten?
  - d. millaisia mahdollisuuksia paikallisosastotoiminnalla näet?